

КУЛЬТУРА

WWW.KIMPRESS.BY

ШТОТЫДНЁВАЯ ГРАМАДСКА-АСВЕТНІЦКАЯ ГАЗЕТА

Фота Мікалая Пятрова, БелТА

МІРНЫ САЛЮТ НАД ВАЛОШКАВАЙ ДЗВІНОЙ

XVIII Міжнародны фестываль
мастацтваў "Славянскі базар
у Віцебску" 10 ліпеня
сабраў сваіх "зорных" сяброў!

Велічная, моцная, маладая!

Вам ніколі не здавалася, што папярэдняе азнаямленне з праграмай чарговага “Славянскага базару ў Віцебску” падобнае да... разглядвання тапаграфічнай карты? За кожнай адметнасцю паўстаюць жывыя “відарысы”, ды ўсё ж непасрэдняе ўражанні заўсёды маюць сваю “папраўку” ў той ці іншы бок. Як ні дзіўна, але менавіта на такія думкі навяла размова напярэдадні фестывалю.

Уладзімір РЫЛАТКА,
першы намеснік міністра культуры Рэспублікі Беларусь:

“Значнасць “Славянскага базару...” даказваць не трэба”

— Уладзімір Пятровіч, якія падзеі цяперашняга “Славянскага базару ў Віцебску” стануць, на ваш погляд, знакавымі?

— Традыцыйна ўсе ўдзельнікі і госці форуму чакаюць удзелу Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Рыгоравіча Лукашэнкі ў адкрыцці фестывалю. Пяты раз Кіраўнік беларускай дзяржавы ў час урачыстай цырымоніі ўручыць сваю спецыяльную ўзнагароду “Праз мастацтва — да міру і ўзаемаразумення”.

Наступнай знакавай падзеяй стане і адкрыццё Алеі лаўрэатаў ужо згаданай спецыяльнай ўзнагароды Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “Праз мастацтва — да міру і ўзаемаразумення”. Сама назва ўзнагароды сімвалізуе галоўнае прызначэнне і нашага фестывалю і, шырэй, культуры ўвогуле. Знакавай падзеяй, безумоўна, стане выстаўка “100 работ Марка Шагала”. Бо Віцебск вядомы ў свеце як радзіма гэтага найталенавітага творцы XX стагоддзя, і не толькі памяць пра яго, але і яго працы павінны знайсці тут свой прытулак.

— Цудоўна, што і ўручэнне гэтай ўзнагароды на канцэрце адкрыцця, і “прысутнасць” (лепей сказаць, “лунанне”) на фестывалі шагалаўскіх вобразаў сталі традыцыйнымі.

— Кожны фестываль, склаўшы свае традыцыі, захоўвае лепшыя з іх. На такой пераемнасці будзеца ўся гісторыя сусветнага мастацтва. Ёсць свае адметныя “родавыя” рысы і ў “Славянскага базару ў Віцебску”. Гэта, найперш, яго канструкцыя, дзе асноўнымі “цаглінкамі” аказваюцца не толькі гала-канцэрты адкрыцця і закрыцця, але і канцэрты майстроў мастацтваў трох славянскіх краін-суседкаў — Расіі, Украіны, Беларусі. Але і тут магчымы варыяцыі. Традыцый ужо стаў, да прыкладу, такі ж канцэрт зорак Масквы. Сёлета, можна сказаць, будзе і Дзень культуры Латвіі, бо гэтая краіна як ніколі шырока прэзентуе свае мастацкія дасягненні ў розных сферах. Добрай традыцыяй з’яўляецца і праект “Фестываль без межаў”, які штогод дае магчымаць віцэбчанам і гасцям горада даволі грунтоўна знаёміцца з культурай самых розных краін. Вельмі прыемна, што кола гэтых краін пастаянна пашыраецца. Ужо нека-

лькі гадоў запар такія праграмы прадстаўляе Ізраіль, сёлета ў праекце “Фестываль без межаў” упершыню ўдзельнічае Казахстан. Традыцыйнай застаюцца і “Горад майстроў”, і міжнародныя конкурсы. Дарэчы, сёлета ў конкурсе выканаўцаў эстраднай песні ўпершыню ўдзельнічае прадстаўнік Бразіліі.

Калі ж падагульніць, то значнасць “Славянскага базару ў Віцебску” ў сусветным культурным кантэксце даказваць даўно не трэба: фестываль з года ў год становіцца чаканай і традыцыйнай падзеяй ва ўсё большай колькасці краін.

— Але, мабыць, невыпадкова, вымаўляючы слова “традыцыі”, вы адразу дадаеце: “сёлета ўпершыню”...

— Спалучэнне традыцый з наватарствам і складае класічную мадэль праславаўтага развіцця па спіралі, бо без імкнення да новага атрымаецца папросту замкнёнае кола. Абнаўленне на віцебскім фестывалі тычыцца, найперш, яго жанравага дыяпазону. Звярніце ўвагу: акцэнт кожны раз прыпадае на той ці іншы від мастацтва, які прадстаўляецца больш шырока. Сёлета, у прыватнасці, “Славянскі базар у Віцебску” будзе куды больш “харэаграфічным”, чым раней. Пры гэтым ахопленымі апынуцца розныя кірункі: не толькі ўласна эстрадны танец, але і балетная класіка, і народны танец вышэйшага класа. Украіна прывязе Нацыянальны заслужаны акадэ-

мічны ансамбль танца імя П.Вірскага, які выступіць са сваім сольнікам. Праграму “Гімн роднай зямлі” пакажа Беларускае дзяржаўнае заслужанае харэаграфічнае калектыў “Харошкі” — таксама на галоўнай фестывальнай сцэне, у Летнім амфітэатры. Дзень культуры Расіі будзе адзначаны праектам “Расія запрашае вас на бал”, у якім возьмуць удзел зоркі балета Масквы і Санкт-Пецярбурга — артысты трох вядучых тэатраў: Вялікага, Марыінскага і Міхайлаўскага.

— Пасля мінулага “Славянскага базару ў Віцебску” быў аб’яўлены конкурс на лепшыя фестывальныя праекты. Ці даў ён плён?

— Такі конкурс, падобна на тое, можа стаць яшчэ адной традыцыяй — калі не ўласна фестывальнай, дык “міжфестывальнай”, “постфестывальнай”. Многія думкі, выказаныя ў конкурсных праектах, знойдуць сваё ўвасабленне ўжо на цяперашнім форуме, шмат новага прынясе рэжысура. Ужо на мінулых фестывалях намяцілася тэндэнцыя да ператварэння звычайных канцэртаў у тэатралізаваныя дзеі, кожная з якіх мае сваю канву. Такі рэжысёрскі падыход да канцэртных праграм будзе замацаваны. Сёлета не толькі ўласна канцэртныя, але і конкурсныя нумары атрымаюць сваё вядоўшчае ўвасабленне — гэта таксама адна з ідэй, выказаных пад час конкурсу.

Другая тэндэнцыя датычыцца правядзення фестывальных праграм. Тэксты вядучых стануць больш цікавымі, разнастайнымі, узрасце роля не толькі рэжысёрскага бачання, але і літаратурных сцэнарыяў. Можна быць упэўненымі: пасля цяперашняга форуму з’явіцца процама новых ідэй, якія будуць выкарыстаны надалей.

Іншымі словамі, не страціўшы сур’ёзнасці ў падыходзе да знакавых падзей і глыбінных традыцый, наш фестываль павінен стаць яшчэ больш прыцягальным для глядачоў, а значыць — яшчэ больш прэстыжным. А для гэтага — набыць большую “лёгкасць” (не б’яць з лёгкадумнасцю!) і эмацыйна непасрэднасць. Не проста “дзеля шоу”, а — каб больш гоўна адлюстроўваць вынаходніцтвы і фантазію славянскіх культур на агульнай карце свету.

Гутарыла Надзея БУНЦЭВІЧ

да Інтэрнета

Ад газет

Напаўжартам у вірлівых прэс-цэнтраўскіх кулуарах “Славянскі базар у Віцебску” называюць журналіцкім фестывалем. І нездарма: у гэтыя святочныя дні ў горадзе над Дзвіной працуюць прадстаўнікі многіх друкаваных і электронных СМІ, якія аператыўна падаюць літаральна ўсе падзеі форуму мастацтваў. Намеснік міністра інфармацыі Рэспублікі Беларусь Аляксандр СЛАБІДЧУК зазначыў, што СМІ гатовы шырока асвятліць ход правядзення XVIII Міжнароднага фестывалю мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску”:

— Па выніках акрэдытацыі прадстаўнікоў найбольш масавых замежных і нацыянальных сродкаў масавай інфармацыі, — падкрэсліў ён, — можна разлічваць, што разнажанравасць матэрыялаў дазволіць усебакова паказаць гэты буйны форум мастацтваў. У гэтым годзе фестывальныя мерапрыемствы будуць асвятляць каля 600 прадстаўнікоў сродкаў масавай інфармацыі, інтэрнет-рэсурсаў. У ліку акрэдытаваных — журналісты з Расіі, Украіны, Малдовы, Літвы, Латвіі, Вялікабрытаніі, Германіі, Кітая, Македоніі і шэрагу іншых краін.

Беларускія друкаваныя і электронныя сродкі масавай інфармацыі на “Славянскім базару ў Віцебску” прадставілі журналісты больш чым з 70 СМІ. Сярод іх — не толькі рэспубліканскія і рэгіянальныя перыядычныя выданні, але і вядучыя нацыянальныя тэлерадыёканалы, FM-радыёстанцыі, Беларускае тэлеграфнае агенцтва.

Асобна хачу адзначыць, што на працягу ўсіх гадоў існавання фестывалю галоўным вясчальнікам выступае Нацыянальная дзяржаўная тэлерадыёкампанія Рэспублікі Беларусь. І сёлета жыхары нашай краіны змогуць у эфіры Першага канала, “ЛА-Да”, а таксама “Беларусь-ТБ” атрымаць самую поўную інфармацыю аб падзеях форуму мастацтваў з прамых трансляцый, спецыяльных уключэнняў дзённікаў фестывалю, а таксама інфармацыйных выпускаў АТН. Традыцыйна “блкітныя экраны” пазнаёмяць беларусаў з канцэртамі выканаўцаў эстраднай фестывалю, міжнародным дзіцячым музычным конкурсам песні, гала-канцэртамі майстроў мастацтваў Беларусі, Расіі і Украіны, а таксама шэрагам аўтарскіх і юбілейных канцэртаў.

— І некалькі слоў пра міжнародны кантэкс. Якім чынам “Славянскі базар у Віцебску” будзе асвятляцца на прастору Саюзнай дзяржавы — у бліжэйшай да нас Расіі?

— Расійскі журналіцкі корпус будзе прадстаўлены цэнтральнымі і рэгіянальнымі СМІ. Асобна хачу падкрэсліць той факт, што нашымі паміж Дырэкцый фестывалю, Белтэлерадыёкампаніяй і расійскай ФДУП “ВГТРК” заключаны дагавор аб супрацоўніцтве, які дазволіць ажыццявіць трансляцыю на тэрыторыі Расіі шэрагу значных фестывальных мерапрыемстваў.

3 ліпеня Радзіма святкавала Дзень Незалежнасці і 65-годдзе вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Вядома, гэтыя светлыя і радасныя дні прайшлі ў аздабленні бліскучых мерапрыемстваў, што яшчэ раз пацвердзілі веліч моцнай і квітнеючай дзяржавы ў XXI стагоддзі і гонар нашага народа за сваё гераічнае мінулае.

Да ўрачыстасцей рыхтаваліся дзесячы культуры і мастацтваў па ўсёй Беларусі. З натхненнем і ўзнёслым настроем яны ўдзельнічалі ў святочным канцэрце ў Палацы Рэспублікі, гала-

канцэртах “Мы перамаглі!” — каля стэлы “Мінск — горад-герой” і “Ля фантана” — на плошчы перад Нацыянальным акадэмічным тэатрам оперы і балета краіны, выступалі на вялікіх і малых сценах у кожным беларускім горадзе і вёсцы.

Сёння ж, несучы ў сэрцах стваральны запал творчай энергіі, атрыманы ў дзень светлага свята беларускай Незалежнасці, нашы артысты прымаюць на берагах пракаветнай Заходняй Дзвіны гасцей і ўдзельнікаў XVIII Міжнароднага фестывалю мастацтваў “Славянскі базар у Ві-

цебску”. І цягам тыдня цікавых сустрэч, незабыўных уражанняў і плённых кантактаў суветна вядомага форуму неаднаразова прагучыць падзяка воінам-вызваліцелям ад прадстаўнікоў усіх краін і народаў. На нашай зямлі яшчэ раз прагучыць вялікая праўда: выратаваны, вечны, жывы свет памятае той дзень, калі скончылася вайна.

Фота Наталлі АБЛАЖЭЙ, Максіма ГУЧАКА, Аляксандра ДЗІДЗЕВІЧА, Мікалая ПЯТРОВА, Віктара ТАЛОЧКІ, БелТА

Артыст, які ўжо сам па сабе — фестываль

Спецыяльным прызам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “Праз мастацтва — да міру і ўзаема разумення”, які ўрачыста адкрыў “Славянскага базару ў Віцебску”, узнагароджваецца сёлета Валерый ЛЯВОНЦЕЎ, які сваім высокім і трапяткім майстэрствам збліжае чалавечыя сэрцы розных народаў.

Валерый Лявонцэў і “Славянскі базар у Віцебску” — калі не “браты-блізняты”, дык сваякі. Дакладна! Бо што такое наш фестываль? Феерверк мастацтваў, палёт самых неверагодных фантазій. Усё тое ж самае можна сказаць і пра Валерыя Лявонцэва. Дый прыязджае ён у Віцебск — дастаткова рэгулярна, штораз упрыгожваючы фестывальную афішу сваімі сольнікамі — зноў-такі, папраўдзе феерычнымі, фантастычна карнавальнымі і, разам з тым, далёка не толькі забаўляльнымі.

Прыезды Валерыя Лявонцэва на “Славянскі базар у Віцебску” і, шырэй, на Беларусь (бо ён жа і ў Мінску бываў неаднаразова!) заўсёды ствараюць атмасферу не толькі свята, але і нейкай філасофскай заглябленасці, імкнення пранікнуць у самую сутнасць мастацтва і быцця. У кожнай яго песні — свой нерв, які не дазваляе “раслабляцца” і глядачу. І пры ўсім тым — папраўдзе феерычная тэатральнасць, карнавальнасць, пастаянная змена “масак”, іміджаў сваіх герояў-персанажаў, якая, як ні дзіўна, і робіць артыста заўсёды пазнавальным.

Над сваімі сцэнічнымі стро-ямі, як вядома, Валерый Лявонцэў працуе сам. Такая фантазіянасць вобразаў таксама “сінанімічная” нашаму “Славянскаму базару ў Віцебску”, які яднае розныя віды мастацтваў у адзінае гарманічнае суквецце валожкавых пялёсткаў.

Дый у творчай постаці Валерыя Лявонцэва, падаецца, ёсць штосьці няўлоўна... беларускае — у самой адкрытасці гэтага артыста пастаянным зменам-пераменам пры трывалым захаванні ўласнай “самаснасці”.

Так што цяпер, калі сольнік Валерыя Лявонцэва “Люблю, сумую, чакаю!” ужо ўвайшоў у гісторыю XVIII Міжнароднага фестывалю мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску”, застаецца толькі сказаць: любім і чакаем — на наступных фестывалях і ўвогуле ў Беларусі!

Н.Б.

Лайма ВАЙКУЛЕ (Латвія): “Талент, голас, харызма”

Тое, што журы Міжнароднага конкурсу выканаўцаў эстраднай песні “Віцебск-2009” узначаліць непараўнальная Лайма ВАЙКУЛЕ, стала прыемным сюпрызам. Яна ўжо працавала ў складзе журы такога конкурсу — на “Славянскім базару ў Віцебску” ў 1998-м.

Адзін яе выхад — гэта ўжо Тэатр. Такім мы запамнілі яе выступленне пад час сольніка ў Летнім амфітэатры ў 2002-м, фестывальных канцэртаў у 2005-м. Дарэчы, адзін з іх тады праходзіў разам з Нацыянальным канцэртным аркестрам Беларусі на чале з Міхаілам Фінбергам — і з гэтым калектывам, і з самім маэстра Лайму Вайкуле звязвае даўняе творчае сяброўства.

Карэспандэнту “К” удалося “перахапіць” спявачку ў мінскім аэрапорце, па дарозе з Францыі ў Віцебск. Лайма ў тэлефоннай размове ласкава пагадзілася адказаць на пару пытанняў.

— Шаноўная Лайма, з якім настроем вы едзеце на фестываль?

— З вельмі добрым. Магу з вамі падзяліцца, што ўчора мы ігралі ў “Вялікія гонкі” — ёсць такая тэлевізійная гульня, і беларуская каманда перамагла ў гэтых саборніцтвах. Я ж выступіла капітанам расійскай “зборнай”. Атрымліваецца, што зараз я еду ў Беларусь і вязу добрую вестку.

— Што для вас віцебскі фестываль: праца, адпачынак, стасункі з сябрамі?

— Фестываль для мяне — гэта, у першую чаргу, новая інфармацыя. Заўжды хочацца ведаць, што адбываецца ў гэты момант у нашай сферы. Чым захапляюцца маладыя, якія плыні ў музыцы іх цікавяць. Таму на форуме я спадзяюся сустрэцца з цудоўнымі выканаўцамі.

— На фестывалі вы будзеце старшынёй журы Міжнароднага конкурсу выканаўцаў эстраднай песні “Віцебск-2009”. На якія адметнасці артыстаў вы будзеце звяртаць увагу?

— Гэта павінны быць, вядома, талент, голас, харызма. Вельмі важна,

каб малады выканаўца не баяўся сцэны: ён мусіць адчуваць сябе Артыстам. Да гэтага трэба яшчэ далучыць і песню. Можна сказаць, што я буду глядзець на ўсё гэта ў сукупнасці.

— А якія творчыя сюрпрызы чакаюць нас ад спявачкі Лаймы Вайкуле?

— У пятніцу я буду выступаць з Раймандам Паулсам, а на канцэрце закрыцця — працаваць з Нацыянальным канцэртным аркестрам пад кіраўніцтвам Міхаіла Фінберга.

— Дзякуй за гутарку! І — да сустрэчы на фестывалі!

Дар’я АМЯЛЬКОВІЧ

Леанід ЗАХЛЕЎНЫ, народны артыст Беларусі:

“А вы гатовы перамагаць?”

Старшынёй журы VII Міжнароднага дзіцячага музычнага конкурсу “Віцебск-2009” запрошаны народны артыст Беларусі, кампазітар Леанід ЗАХЛЕЎНЫ — аўтар безлічых цудоўных песень для дзяцей, адзін з самых спрактыкаваных і добразычлівых “суддзяў” шматлікіх песенных конкурсаў у нашай краіне, а таксама адзін са стваральнікаў тэлеконкурсу “Сузор’е надзей”.

Знакаміты творца выглядае значна маладзейшым за свой узрост (можа, дзіцячыя песні “вінаватыя?”), дый барыды ён ніколі не насяў, а іначай даўно ўжо атрымаў бы мянушку “Дзед-барыздзед” — паводле свайго аднайменнага хіта, любімага некалькімі пакаленнямі. Спрабуючы вызначыць творчае і жыццёвае крэда Л.Захлеўнага, асабіста мне чамусьці заўсёды ўзгадваецца яго “Песенька пра добрую мышку і мудрую кошку” — чым не жартоўны “позунг справядлівага журы”?

— Усе дзеці, што ўдзельнічаюць у конкурсе “Славянскага базару ў Віцебску”, — лічыць Леанід Канстанцінавіч, — ужо пераможцы, лепшыя з лепшых. Бо яны прайшлі папярэднія адборы ў сваіх краінах, за іх плячыма перамогі на іншых творчых саборніцтвах. Але конкурс ёсць конкурс. Тут патрабуюцца не толькі адоранасць, вакальныя даныя, умённе пераадолець хваляванне, але і тое, што называецца фартунай. Таму, калі раптам штосьці ў кагосьці не атрымаецца, я раіў бы паставіцца да гэтага так: мабыць, вы яшчэ не зусім гатовы

перамагаць? Бо перамога — таксама жыццёвы і творчы іспыт, дадзены лёсам. А конкурс — усёго толькі першая прыступка да прафесіі.

Люблю “журыць”, калі сярод канкурсантаў ёсць неаспрэчны лідэр, які адразу “задае” планку. Калі ж “канкурэнты” больш ці менш роўныя, журы часам вымушана “біцца” над невырашальнай задачкай і літаральна “адшукваць” самыя нязвычайныя недахопы. Паверце, гэта куды цяжэй, чым падлічваць плюсы! Заўсёды баішся не ацаніць перспектыву, не заўважыць тое Божае зярнятка, якое, безумоўна, ёсць у кожным дзіцяці. Таму жадаю канкурсантам — веры ў саміх сябе! І ўмення “прыслухоўвацца” да ацэнак, дадзеных іншымі. Знайсці гармонію паміж гэтымі полюсамі — значыць, знайсці сябе.

Аляксей СВЕЦІЧ

Той, каму не даводзілася бываць у Віцебску хаця б пару гадоў, моцна здзівіцца, яшчэ здалёк убачыўшы, здавалася б, знаёмыя абрысы яго цэнтра. З нядаўняга часу над высокімі схіламі і зграбнымі прыземістымі камянічкімі сталі дамінаваць барочныя вежы дзвюх адноўленых царкваў, паміж якіх удала ўпісалася ратуша.

Цягнік прыйшоў а палове шостаі раніцы. Горад ужо пакрысе прачынаўся, прыступаючы да сваіх спраў. Праз пару гадзін старшыня Віцебскага аблвыканкама Аляксандр Косінец правядзе нараду, прысвечаную, у тым ліку, і падрыхтоўцы да фестывалю “Славянскі базар”. Перад білетнай касай з’явіцца першыя ў той дзень пакупнікі, азеляняльнікі пачнуць уласнааручна ўвасабляць у жыццё лозунг “Квітней, Беларусь!”, створаны з кветак на беразе Дзвіны, а тынкоўшчыкі навядуць апошні марафет на будынак “штаба” фестывалю. На працягу дня, які давялося правесці ў Віцебску, горад літаральна на вачах абрастаў гандлёвымі палаткамі, імправізаванымі кавярнямі на свежым паветры ды рознымі іншымі праявамі фестывальнай інфраструктуры.

Напамін пра ліпеньскія ночы на Алеі лаўрэатаў

З Амфітэатра пакуль не даносіліся гукі музыкі: рабочыя сцэны яшчэ толькі манціравалі аўдыёапаратуру. Затое было добра чуваць рокат адбойнага малатка. Пляцоўка, якую журналісты ўжо ахрысцілі віцебскай “Алеяй зорак”, была амаль гатовай да адкрыцця. Праўда, замест пяці першых пліт з паліраванага граніту пакуль бачныя толькі прагалы.

— У чым яе адрозненне ад маскоўскай або, скажам, галівудскай? — галоўны спецыяліст аддзела культуры гарвыканкама Пётр Падгурскі сам распачаў гэтую тэму. — Думаю, гэта зразумела з самой назвы: “Алея лаўрэатаў спецыяльнай узнагароды Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “Праз мастацтва — да міру і ўзаемаразумення”. Адпаведна, крытэрыі манументальнага ўвекавечвання імёнаў твораў сфармуляваны адназначна.

Аўтарам ідэі “Алеі зорак” без ваганняў можна назваць Аляксандра Косінца: ён неаднаразова агучваў гэтую задуму яшчэ на пасадзе віцэ-прэм’ера Рэспублікі Беларусь. Новая віцебская адметнасць, створаная архітэктарамі з “Віцебскграмадзянпраекта” за муніцыпальныя сродкі, добра выглядае не толькі зблізка, але і з вышыні схілу, на подступах да Амфітэатра. Таму яе цяжка абмінуць увагай пад час шпацыру па тых мясцінах. І ў будзённым дні цягам усяго года яна будзе нагадваць жыхарам горада і турыстам пра чудаўны — але хуткаплынны — фестывальны тыдзень.

І сапраўды: Віцебск асацыіруецца са “Славянскім базарам”, мусіць, ужо ва ўсім свеце, а вось адметнай матэрыяльнай напамінкі пра фестываль пакуль не было. Затое цяпер можна будзе з настальгіяй згадаць пра ліпеньскія ночы і пад час восеньскай слоты або снегападу.

1772-ы і 2009-ы

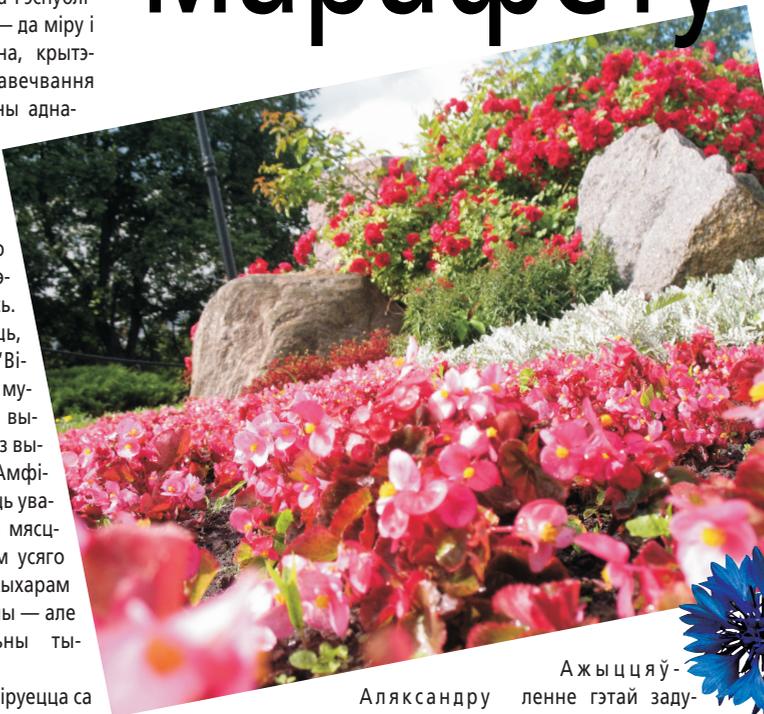
У Свята-Уваскрэсенскай царкве можна было заспець за працай віцебскіх ікананісаў. Майстры з епархіяльнай арцелі клалі на фрэскі апошнія штрыхі — няспешныя і ўдумлівыя. Вонкавае характэрна гэтага храма маглі ацаніць яшчэ госці мінулага фестывалю, а вось гэтым разам кожны з іх зможа завітаць і ўнутр.

— Работы былі скончаны нават раней, чым мы спадзяваліся, — кажа настаіцель Свята-Уваскрэсенскага прыхода, протаіерэй Канстанцін Ізафатаў. — І за гэта варта падзякаваць губернатара

“Зроблена ў Віцебску”,

або Прагматычны антураж апошняга марафету

Аляксандру Мікалаевічу Косінцу, які дапамог нам знайсці сродкі на аздабленчыя работы.

Гісторыя храма мае дзве вызначальныя даты: 1772 год, калі ён быў збудаваны коштам заможнага купца Мікалая Смыка, і 2009. 10 ліпеня адбудзецца яго ўрачыстае адкрыццё, у якім плануецца ўдзел Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі. А ў верасні пройдзе асвячэнне храма з удзелам Патрыярха Маскоўскага і ўсяе Русі Кірыла.

Ідэя аднавіць храм у яго першапачатковым — барочным — абліччы з’явілася яшчэ два дзесяцігоддзі таму. Менавіта аднавіць, дбайна захаваўшы пры гэтым абумоўленую заканадаўствам гістарычную справядлівасць, а не збудоваць новую царкву. Нават падмуркі планавалася выкарыстаць старыя, але ж даследаванні выявілі, што яны не вытрымаюць канструкцыю.

Ажыццяўленне гэтай задумкі трохі расцягнулася ў часе. У 1998-м была зарэгістравана праваслаўная Свята-Уваскрэсенская абшчына, і праз некалькі гадоў распачалося будаўніцтва.

Сродкі на яго паступалі з розных крыніц: і з абласнога бюджэту, і ад буйных прадпрыемстваў вобласці. Коштам некаторых з іх былі адліты званы, якія ўжо усталяваны. Немалая частка грошаў сабрала і дзякуючы ахвяраванням. Многія госці “Славянскага базару” памятаюць акцыю, якая дазваляла кожнаму ахвотнаму дадаць у кладку храма сваю цагліну з напісаным на ёй імем. Запытаў у айца Канстанціна, ці трапляліся сярод іх імёны вядомых.

— Богу ўсе імёны вядомы, — адказаў настаіцель храма. — На цаглінах людзі пісалі толькі свае імёны: скажам, “Пётр” або “Іван”. Прозвішчы, пасады і рэгаліі там не пазначаліся.

Цяпер акцыя “Імяная цагліна” працягваецца, праўда, умураваны яны будуць ужо ў кладку Успенскай царквы. Налета яе будаўніцтва павінна скончыцца. А званы на вежы ўжо давялося пачуць у дзень наведвання горада.

— Калісьці ў Віцебску было больш за трыццаць храмаў, і менавіта яны вызначалі яго аблічча, — кажа айцец Канстанцін. — Уяўляецца, Рэпін параўноўваў яго з іспанскім Таледа, вядомым сваімі помнікамі архітэктуры! Потым, стараннямі багаборцаў, горад страціў свой адметны твар. Але нам пашчасціла жыць у тых часы, калі, па слове Эклезіяста, камяні збіраюць. Ласкай Божай, часы руінавання мінулі і наступіла эпоха стварэння.

У савецкія часы ў Віцебску дзейнічала толькі адна царква, ды і тая знаходзі-

— Зайшоўшы на свята ў лубы віцебскі храм, вы ўбачыце, што людзей там столькі, колькі могуць змясціць яго сцены, — кажа айцец Канстанцін. — Таму, Бог даць, і наша царква пуставаць не будзе. Тым больш, вывучаючы гістарычныя дакументы, можна зрабіць выснову, што віцебчане заўсёды вельмі любілі гэты храм.

Месца для праменаду

У скверыку ля ратушы і на прылеглых вузенькіх вулачках было нешматлюдна. Патрапіўшы ў гэтыя мясціны панядзелкавай раніцай, цяжка ўявіць тую атмасферу, якая будзе панаваць тут у фестывальныя дні. Але яшчэ цяжэй прасякнута нязмушаным “кірмашовым” настроем было які месяц таму, калі ўвесь цэнтр ператварыўся ў рамонтную пляцоўку. Цяпер пра тых часы нагадваюць роўная плітка, новыя лаўкі ды, вядома, кветкавыя клумбы.

Ёсць усе падставы прагназаваць, што многія госці, якія патрапяць у Віцебск упершыню, захаваюць аб ім уражанне як аб “горадзе кветак”: столькі шыкоўных клумбаў і ахайненых газончыкаў у “культурнай сталіцы” ніколі раней не было. Нават балкон “штаб-кватэры” фестывалю — і той упрыгожаны кветкамі.

Таму прайсціся ўвечары пасля канцэрта будзе адно задавальненне. Пры жаданні, можна пасядзець у якойсьці кавярні — балазе, па беларускіх мерках, іх тут у дастатку. А потым прадоўжыць праменаду па “Віцебскім Арбаце”, у які часова ператворыцца вуліца Суворова.

Зрэшты, “пешаходны” статус неўзабаве будзе замацаваны за ёю не толькі ў фестывальны час. Аляксандр Косінец выступіў з ініцыятывай ператварыць яе ў зону адпачынку, якой Віцебску сёння не стае. Таму з часам многія ўстановы, якія знаходзяцца па Суворова, зменяць свае адрасы, а іх месцы зоймуць кавярні. Запланавана таксама і перасяленне абласнога Камітэта дзяржбеспекі, які займае колішні палац генерал-губернатора: установа справядліва палічыла, што найлепшае для яго прызначэнне — Музей горада.

— Новы губернатар паставіў за мэту папраўдзе змяніць аблічча нашага горада, — кажа начальнік упраўлення культуры Віцебскага аблвыканкама Мікалай Пашынскі. — Знаходзіць сродкі, знаходзіць магчымасці... І справа ідзе.

Мегакірмаш

Нашу размову з дырэктарам Цэнтра народных рамстваў і мастацтваў “Задзвінне” Віктарам Кібісамым перапынілі “пазыўныя” факса.

— Гэта ўжо, мусіць, пяцьсот першая заяўка прыйшла! — кажа дырэктар.

Колькасць народных умельцаў, якія пажадалі прыняць удзел у традыцыйным “Горадзе майстроў”, сёлета набралася рэкордная. Нават не зважаючы на тое, што назва колішняга “ноў-хаў” віцебскіх работнікаў культуры стала ўжо імем агульным: свае “гарады майстроў” ладзяцца ці не ў кожным райцэнтры, на кожным святочным мерапрыемстве.

Таму ніводнаму сантыметру вуліцы Чайкоўскага, дзе ўжо не ўпершыню разгорнецца кірмаш, пуставаць не давадзецца. Больш за тое: дырэктар Цэнтра хвалюецца, што ўсім ахвотнікам не знойдзецца там месца. Адных толькі членаў Саюза майстроў народнай творчасці на свяце чакаюць прыкладна паўтары сотні! Ды і для рыцарскага лагера трэба знайсці які лапкі зямлі. Тут абяцаюць насычаную праграму на кожны дзень, а попыт на такія відовішчы ўсім вядомы.

І сапраўды: рост маштабу форуму майстроў адчуваецца не толькі праз велічэнне колькасці ўдзельнікаў. Праграма мерапрыемстваў сёлета займае цэлыя чатыры старонкі друкаванага тэксту. Сярод іх — і выстаўкі, і пленэр па кераміцы (дарчы, ужо другі за гэты год у Віцебску), і майстар-клас кавалёў, і па-

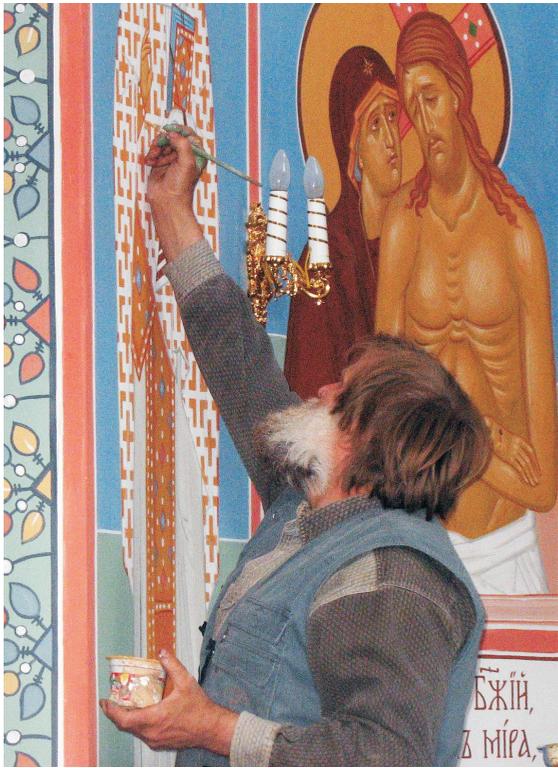
казальныя ўрокі традыцыйнага ткацтва паясоў... А на падворку Цэнтра, які ўжо стаў папулярнай у горадзе канцэртнай пляцоўкай, штовечар мяркуюць ладзіць разнастайныя імпрэзы. Прыкладам, у суботу, 11 ліпеня, а 16-й можна будзе ўбачыць старадаўнія танцы ў выкананні Тэатра сярэднявечнай культуры "Яварына", а ўжо а 19-й сваё шоу пакажа вядомая не толькі ў Віцебску школа сучаснага танца "Белка". Завітаюць на свята і нашы землякі з Беласточчыны — ансамбль "Прымакі".

Каля паўсотні прылаўкаў у "Горадзе майстроў" мяркуюць працаваць на дабрачыннай аснове. Набыўшы сувенір на памяць, наведвальнікі здолеюць дапамагчы будаўніцтву храма або падтрымаць чалавека, які мае інваліднасць.

Інавацыяй сёлетняга "Горада майстроў" стане конкурс маляванак, удзел у якім возьмуць болей за сорак майстроў. Упершыню арганізатары засяродзілі ўвагу на гэтай адметнай праяве народнай творчасці, якая характэрна менавіта для Віцебшчыны — радзімы Яэпа Драздовіча.

Па словах Віктара Кібісава, "Горада майстроў" у пэўнай меры дапамагае Цэнтру рамёстваў выканаць план платных паслуг. Аднак атрымаць ад гэтага мерапрыемства камерцыйную выгоду арганізатары і не мараць. Так, кожны з удзельнікаў кірмашу, за выключэннем членаў Саюза майстроў, мусяць заплаціць унёсак, але ж памер яго — сімвалічны.

Што да прыбыткаў, якія атрымліваюць самі майстры... Супрацоўніцы Цэнтра напярэбой сталі тлумачыць: чуткі пра касмічныя памеры даходаў моцна перабольшаны. Асабліва калі гутарка вядзецца не пра вытворцаў танных серыйных сувеніраў, а пра сапраўдных творцаў. Каб зрабіць адзін ручнік, патрэбна не меней за два тыдні часу, і таму падобныя рэчы апырэры не могуць каштаваць танны. А вось ахвотныя вы-

Няспешныя мазкі іканапісца.

якія ладзяцца на пцітысячным стадыёне, заўсёды збіраюць аншлагі. Хаця інфармацыя пра іх прыезд становіцца вядомай усяго за пару дзён. Гэта зразумела, бо спіс удзельнікаў фарміруецца "на месцы", непасрэдна ў дні фестываля.

А вось некаторыя віцябчане прагнуць убачыць на роднай сцэне не толькі заездных зорак, але і сваіх землякоў. Пакуль што апошнія задзейнічаны хіба ў якасці танцавальнага суправаджэння — у тым ліку, і пад час конкурсу маладых выканаўцаў. Але галоўны спецыяліст гарадскога аддзела культуры Ігар Баярынцаў перакананы: калі б у фестывальнай праграме з'явіўся "Дзень Віцебска", поспех яму быў бы забяспечаны.

ру, як выраб адметнай сувенірнай прадукцыі. Таму вытлумачальна, што ў плане забяспечанасці напамінкамі сёлетняга фестываль спазнаў істотны зрух.

Ажыццявіць жаданне набыць у Віцебску арыгінальны сувенір з сімваламі фестываля сёлета будзе нашмат прасцей, чым у мінулыя гады. Выраб гэтай прадукцыі ўжо не аддадзены на водкуп прыватнікам — яго аператыўна асвоілі многія прадпрыемствы рэгіёна. Таму шукайце ў крамах Віцебска керамічныя вырабы з Обалы, прысмакі ад мясцовых кандытараў, гарбаты з сувенірымі кубкамі, дэкаратыўныя льяныя ручнікі з Оршы, а таксама вымпелы, нашыўкі, банданы, шалікі-кашнэ і яшчэ нямала

Свята-Уваскрэсенская царква.

Зрэшты, выраб сувенірнай прадукцыі — далёка не адзіны магчымы спосаб атрымання дывідэндаў ад звышраскручанага брэнда. Прэстыжнае мерапрыемства можа стаць добрым фонам для бізнес-перамоў.

Па ініцыятыве губернатара, сёлета ўпершыню ў рамках "Славянскага базару" пройдзе інвестыцыйны форум, які зьбярэ каля сарака ўдзельнікаў з розных краін. Безумоўна, будзе на ім прадстаўлены і праект Міжнароднага шагалітэскага цэнтра, пра які "К" пісала ў № 21. Да таго ж, Аляксандр Косінец прапанаваў узяць удзел у форуме і мастакам краю: яны падрыхтуюць выстаўку непасрэдна ў памяшканні аблвыканкама. І спадзя-

юцца, што гэты крок не толькі дазволіць гасцям адпачыць, але і будзе мець пэўны матэрыяльны вынікі.

Інвестары патрэбны гораду таксама і для таго, каб тут былі збудаваны новыя гатэлі. Пакуль што месцаў для начлегу пад час фестываля хранічна не хапае, і гэты фактар становіцца асноўным тармазам развіцця турызму. Як варыянт прапануюцца камбінаваныя туры з начлегам, скажам, у Полацку. Ды, вядома, пасуюць яны далёка не ўсім.

Увогуле, Аляксандр Косінец мяркуе, што турыстычны патэнцыял фестываля пакуль далёка не вычарпаны. І таму кіраўніцтва вобласці надае асабліваю ўвагу яго рэалізацыі. У прыватнасці, будзе разгледжана пытанне аб стварэнні адмысловага турпрадпрыемства, якое было б прызначана прадстаўляць на рынку толькі адзін прадукт: фестываль "Славянскі базар у Віцебску".

Што да афіцыйна запрошаных гасцей... Вобласць запэўнівае, што яны праблем з размяшчэннем мець не будуць. Ды і сумаваць ім не давядзецца. Як распавёў Мікалай Пашынскі, кожная такая група атрымае свайго суправадзальніка, які дэтальна распрацуе праграму з улікам пажаданняў і зацікаўленасцей канкрэтных людзей.

— Але ўвогуле мы ставім сабе за мэту як мага шырэй і аб'ёмней паказаць Віцебшчыну і наогул Беларусь, — кажа начальнік абласнога ўпраўлення культуры. — Таму экскурсіямі па Віцебску не абмяжуемся. Ахвотныя здолеюць выехаць на які дзень, скажам, у Полацк. Ды і ў сядзібе Здраўнёва сёлета, мяркую, будзе процьма наведвальнікаў.

Ці прыедзе ў Віцебск Пол Макартні?

Рушыўшы ўжо на вакзал, яшчэ раз азірнуўшы, каб наастачу палюбавацца асветленымі сонцам вежамі Уваскрэсенскай царквы. Сёння гэты краявід літаральна агалмашвае. Але пройдзе зусім мала часу, і ўзніслае барока зноў стане звычайнай рысай партрэта Віцебска. Зрэшты, гэты горад знойдзе чым здзівіць і тых, хто прыедзе на "Славянскі базар" у наступныя гады. Нават можна не сумнявацца.

Плошча Перамогі сёлета не задзейнічана ў фестывальным віры. Яно і зрачумела, бо добрая яе палова цяпер закрыта ад старонніх вачэй будаўнічымі парканам. Рэканструкцыя распачалася ў маі. А ўжо ў верасні плошча павінна выклікаць усеагульнае захапленне сваімі дзівоснымі фантазмамі.

Адна з найбуйнейшых плошчаў у Еўропе мае стаць галоўнай пляцоўкай для масавых імпрэз Віцебска. Для гэтай мэты будуць набыты звышсучасныя камплект абсталявання і разборная сцэна. Узровень тэхнікі дазволіць ладзіць там нават канцэрты сусветных зорак.

Пару гадоў таму Аляксандр Косінец агучыў ідэю зладзіць у Віцебску канцэрт Пола Макартні: каб суайчыннікі маглі непасрэдна прычыніцца да лепшых узораў сусветнай папулярнай музыкі. Спецыялісты шоу-бізнесу, падрахаваўшы, прыйшлі да высновы, што сёння гэта немагчыма: Амфітэатр для такіх імпрэз замалы. Але прыхільнікам "бітла" не варта засмучацца. Практыка паказвае: тое, што здавалася немагчымым, у Віцебску — ажыццяўляецца.

Ілля СВІРЫН, наш спецыяльны карэспандэнт Мінск — Віцебск — Мінск Фота аўтара

Віктар Кібісаў: "Гэты бусел — сімвал "Задзвіння".

класці за іх належную суму знаходзяцца далёка не заўсёды.

— Аднак мы ўсё адно ўдзельнічаем у гэтай імпрэзе, — дадаюць майстрыхі. — Бо разумеем, наколькі яна важная для папулярнасці народнай культуры.

Дарэчы, і мастацкі вернісаж, што пройдзе каля Гарадскога цэнтра культуры, зьбярэ прыкладна ўдвая болей аўтараў, чым было ў мінулыя гады. Муниципальныя ўлады нават набылі для іх спецыяльнае абсталяванне, каб было зручнай размяшчаць свае творы на гэтай імправізаванай выстаўцы.

Дзень Віцебска

Запытаўся ў Мікалая Пашынскага, ці здолеюць непасрэдна далучыцца да фестывальных падзей жыхары вобласці. І пачуў пра цікавы праект, які стаў ужо, бадай, штогадовай традыцыяй.

— Каб маскоўскія артысты не чакалі да вечара свайго цягніка, мы арганізуем ім выезд у Дуброўна, — распавядае Мікалай Пятровіч. — Адтуль да Оршы блізнячка, а з Оршы і дахаты дабрацца зручней. Артысты пагаджаюцца на такі варыянт з задавальненнем, нават без звыклых ганарараў. Ім проста цікава паглядзець, чым жыве наша беларуская глыбінка.

У Дуброўне ў мінулыя гады пабывалі і "Золотое кольцо", і Кім Брэйтбург, і Барыс Маісееў... Канцэрты,

Апошні марафет на фестывальных аб'ектах.

Віцебскія кветкі — у фокусе СМІ.

— З Віцебска выйшла нямала знаных артыстаў, — кажа ён. — Той жа Сяргей Мандрык, галоўны харэограф "Фабрыкі зорак". А колькі нашых, скажам, у аркестры Фінберга!

Кашнэ з "валожкавым" лагатыпам

Яшчэ да свайго прызначэння на пасаду губернатара Аляксандр Косінец неаднаразова звяртаў увагу на такую імідажавую і прыбытковую сфе-

розных тавараў на лубы густ. На кожным з іх будзе красавацца "валожкавы" лагатып.

Дарэчы, яго выкарыстанне прыватнікамі цяпер таксама будзе упарадкавана. Апошнім нагадаці, што лагатып з'яўляецца камерцыйнай уласнасцю і прапанавалі ўзаконіць адносіны з уласнікам — дырэкцыяй фестываля — дырабіць яму адлічэнні ў памеры 10% ад вырукі. Лішне нават казаць, што такая практыка на Захадзе з'яўляецца звычайнай.

Алея лаўрэатаў спецыяльнай узнагароды Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь "Праз мастацтва — да міру і ўзаемаразумення".

Райманд ПАУЛС,
народны артыст Латвіі і СССР:

“Куды падкіне конкурсны трамплін?”

Ужо не ўпершыню народны артыст Латвіі і СССР Райманд ПАУЛС перад наведаннем многіх значных культурных падзей у Беларусі адказвае на пытанні карэспандэнтаў “К”. Вось і сёлета за некалькі дзён да адкрыцця “Славянскага базару ў Віцебску” Райманд Вальдэмаравіч у тэлефоннай размове распавёў падзяліўся сваімі чаканнямі

— Да “Славянскага базару ў Віцебску” я рыхтаваўся дзесяць гадоў, уявіце сабе! І сёлета я прыязджаю ў горад над Дзвіной з даволі стракатай праграмай: мяне запрасілі прыняць удзел у адкрыцці фестывалю. Асобным канцэртам у рамках праграмы “Фестываль без межаў” абудзецца маё выступленне разам з нашай опернай спявачкай Ілонай Багеле. Віцебскі глядач атрымае магчымасць пазнаёміцца з музычным спектаклем “Одесса, город колдовской” Рыжскага тэатра імя Міхаіла Чэхава, да якога я напісаў музыку. Кожны вечар, атрымліваецца, — у розных амплуа.

— Ведаю, што вы будзеце паўнаважным удзельнікам музычнай пастаноўкі Рыжскага тэатра?

— Так, усе дзве з паловай гадзіны — за رایлем. Але ж, вядома, асноўную ролю выконваюць у пастаноўцы нашы акцёры. Яны ад душы іграюць у гэтым спектаклі па знакамітых “Адэскіх апавяданнях” Бабеля. Гэты твор вельмі спецыфічны, але і надзвычай

таленавіты. Ён напісаны, на маю думку, проста здорава. Прызнацца, нават і не думаў, што ў мяне штосьці атрымаецца, калі прапанавалі стварыць музыку, бо, натуральна, тут патрэбен адскі каларыт. Але напісаў — і спектакль з поспехам ідзе ў Рызе. А зараз яго здолее ацаніць і беларускі глядач. — **Райманд Вальдэмаравіч, чым асабліва вам цікавы беларускі фестываль? Якія вашы чаканні, спадзяванні?**

— Кожная музычная падзея, якая збірае маладых выканаўцаў, заўжды мяне прываблівае. Бо лічу, што конкурсаў для маладых павінна быць болей. Сёння мы знаходзімся ў прамой залежнасці ад сродкаў медыя: тэлебачанне дыктуе нам свае правілы і ўмовы, якім мы мусім падпарадкоўвацца. У прыватнасці, гаспадаром конкурсу “Новая хваля”, які, як вы ведаеце, таксама імкнецца выяўляць і падтрымліваць маладых таленты, лічу акурат яго — ТБ. А тэлебачанне, у сваю чаргу, зацікаўлена ў вядомых артыстах, якіх ведае і чакае глядач. Атрымліваецца замкнёнае кола, з якога не так проста выбрацца, і маладым выканаўцам сёння вельмі цяжка прыцягнуць да сябе ўвагу, прабіцца, запомніцца. Мабыць, падобныя конкурсы — адзінае выйсце. Таму я чакаю ад беларускага фестывалю адкрыцця новых імёнаў.

— Вашы пажаданні канкурсантам.

— Лічу, што конкурс — гэта трамплін. Часам зусім невядома, куды ў выніку ён вас “падкіне”, куды вы патрапіце. І нават калі вы занялі не першае месца, а пятаццатае, гэта зусім не значыць, што вы прайгралі. Памятайце пра гэта і дбайце больш пра сваю індывідуальнасць і прафесіяналізм.

Дар’я АМЯЛЬКОВІЧ

Сара Конар (Германія):

“Мая песня ў беларускай аранжыроўцы”

За некалькі дзён да адкрыцця сёлета “Славянскага базару ў Віцебску” мы патэлефанавалі нямецкай поп-зорцы Сары Конар, якая выступіць на адкрыцці фестывалю. Артыстка акурат у гэтыя дні працуе ў Лос-Анджэлесе над запісам чарговага альбома. А вось што распавёў пра беларускі ўражанні Сары Конар яе прадзюсер Максім БЕРЫН:

— З прычыны загрузанага графіка арганізаваць прыезд Сары Конар у Віцебск было зусім не проста. Да таго ж, сама прапанова выступіць у Летнім амфітэатры аказалася даволі спантаннай. Але, тым не менш, спявачка з задавальненнем адгукнулася на прапанову. Не апошнюю ролю ў такім выбары адыгралі і прыемныя ўражанні ад нядаўняга, першага, наведвання Беларусі і выступлення ў Мінску.

За тры дні, што Сара знаходзілася ў нашай сталіцы, ёй, найперш, спадабаліся пляцоўка Палаца Рэспублікі і непасрэдна арганізацыя канцэрта. У захапленні спявачка і ад Прэзідэнцкага аркестра, які стварыў аранжыроўку і песню, у выніку чаго іх далейшае творчае супрацоўніцтва прадоўжыцца і пад час канцэрта ў Маскве, што абудзецца ў кастрычніку гэтага года.

Дарэчы, чарговы прыезд у нашу краіну, які можна адбыцца ў наступным годзе, Сара Конар плануе прымеркаваць да выхаду свайго новага альбома.

Кастусь АНТАНОВІЧ
На здымку: Сара Конар з мастацкім кіраўніком і галоўным дырыжорам Прэзідэнцкага аркестра Рэспублікі Беларусь Віктарам Бабарыкіным пад час наведвання Мінска.
Фота Юрыя ІВАНОВА

Ужо хвілін дзесяць доўжылася тэлефонная гутарка карэспандэнта “К” са знакамітым расійскім пэтам Яўгенам ЕЎТУШЭНКАМ напярэдадні яго прыезду на “Славянскі базар у Віцебску”, дзе абудзецца ягоны творчы вечар “Раман з жыццём”, як суразмоўца раптам падзяліўся радасцю:

— А я днямі ордэн атрымаў! Ордэн Лібертадора! — заінтрыгавана назвай Яўген Аляксандравіч...

А распачалася наша гутарка так.

— Беларусь для мяне — зямля родная, багатая цудоўнымі людзьмі, што засталіся ў маёй памяці. З гэтай краінай

“Крывінка” Еўтушэнкі

знітаваны самыя шчымыя ўспаміны. І найперш — звязаныя з палескай вёскай Хомічы. У мяне і сёння перад вачыма наступная карцінка: мы прыехалі ўдзень у самае сэрца вёскі, а нідзе нікога няма — толькі дзверы паўсюль адчынены. Такага я не бачыў больш нідзе і ніколі! Усе ж хамічане аказаліся ў той момант на полі: нават маленькія дзеткі, што хадзіць не ўмеюць, а ўжо бульбіны ручкамі выкопваюць. Там жа неяк, мусіць, на генетычным узроўні, сярод дзесяткаў бабуль я з першага разу пазнаў і падышоў да сваёй — Ганны. Пра гэта ўсё ў свой час напісаў у пэаме “Мама і нейтральная бомба”. Ды і зборнік свой назваў “Белорусская кровинка”, як разумеецца, не выпадкова.

Дарэчы, ёсць і яшчэ ніты яднання з Беларуссю. Напрыклад, менавіта праз Мінск у канцы 70-га выйшла ў друку практычна забароненая пэама “Под кожей статуи Свободы”. Гэта адбылося дзякуючы Андрэю Макаёнку. Яго смеласці я ўдзячны і па сёння.

А вось у Віцебску апошнім разам быў ажно 14 гадоў таму, калі прэзентаваў сваю “Анталогію рускай паззіі”, што

з’яднала пад адной вокладкай некалькі імён. І мне вельмі прыемна, што ў яе выданні ў тры дні мне фінансава паспрыяў жыхар вашай краіны. Увогуле, дзіўна неяк, што так даўно не наведваў Беларусь, але цяпер, пасля “Славянскага базару ў Віцебску”, спадзяюся, сітуацыя зменіцца і я стану ў вас частым госцем. Таму з нецярпеннем чакаю сустрэчы з чытачамі. Дарэчы, я вырашыў прыехаць разам са сваімі сынамі і жонкай. А ў Віцебску на фестывалі ў мяне, акрамя ўласнай праграмы, запланаваны яшчэ і сустрэчы. Адна з іх — з Раймандам Паулсам, які прапановаў запісаць сумесны альбом.

Дарэчы! Я днямі ордэн атрымаў! Ордэн Лібертадора — вышэйшую дзяржаўную ўзнагароду Чылі! З рук Прэзідэнта гэтай краіны, адкуль нядаўна вярнуўся. А налета мяркую здымаць там кінастужку. Тым не менш, у перапынках знайдучы некалькі тыдняў, каб праехаць па Беларусі. Вельмі хацеў бы сустрэцца з чытачамі ў Гомелі, Калінкавічах, Мінску, Віцебску... Спадзяюся, усё атрымаецца!

Сяргей ТРАФІЛАЎ
Фота Юрыя ІВАНОВА

Міхаіл КАЗАКОЎ, народны артыст Расіі:

“Цяплінка ў сэрцы, назаўсёды...”

Сёлета Міхаіл КАЗАКОЎ прыедзе ў горад над Дзвіной, дзе сустрэнецца з віцебскім глядачом. А напярэдадні член рэдкалегіі “К”, кінарэжысёр Уладзімір Арлоў звязваўся з акцёрам, каб даведацца пра яго ўражанні ад наведвання Беларусі.

Ужо ў гэтым стагоддзі — прабачце, тысячагоддзі! — мой даўнішні, з часоў “Усяе каралеўскае раці”, сябра Міхаіл Казакоў тройчы гасцярылаваў у Мінску: два разы з “Канцэртаў для голасу з саксафонам” і тры гады таму з праграмай вершаў “Ад Пушкіна да Бродскага”.

Чытаннем вершаў, без якіх гэтым разам, я ўпэўнены, не абудзецца, ён зачараваць можа каго заўгодна, жанчын — асабліва. Нават калі сваім, малым яшчэ, Мішку і Зойцы (імёны яго бацькі і маці) у тэлеперадачы “Спокойной ночы, малышы!” чытаў ён “Казку пра цара Салтана”, упэўнены: усе глядачы СССР адкладвалі справы і з захапленнем слухалі Казакова. Ды і ўвогуле: прыгадай яму імя якога заўгодна рускага паэта XIX — XX стагоддзя, дык ён пачынае дэкламаваць яго вершы — не спыніш!

...Апошнім разам сядзелі за сталом у ягонай цеснай аднапакаёўцы ў 3-м Самацёчным завулку. Тут на сценах — нязменныя здымкі: бацька-пісьменнік,

маці Зоя, што прайшла ГУЛАГ, дзеці, унукі; “яго” паэты — Давід Самойлаў, Іосіф Бродскі, Булат Акуджава, якія пакінулі на фота кранальныя пачцівыя аўтографы; сябры-пісьменнікі Васіль Аксёнаў і Натан Эйдэльман; партрэт з аўтографам Роберта Пэна Уорэна, аўтара палітычнага бестселера “Уся каралеўская раць”. Дарэчы, пісьменніку паказвалі беларускую версію экранізацыі яго рамана ў савецкім пасольстве ў Нью-Йорку і ён высока ацаніў працу Казакова, на яго карысць параўнаўшы стужку з амерыканскай экранізацыяй.

— На здымкі “...Раці” ляцеў, бы на свята! — прыгадавае беларускія ўражанні Міхаіл Міхайлавіч. — Чакаў

з нецярпеннем, каб ноч хутчэй мінула, і зноў за працу!.. Як і ў “дзядзькі Жоры” Жжонава, гэта мая лепшая роля ў кіно. І такі сцэнарый выдатны ўжо ніколі больш не трапляўся. Амаль сорак гадоў прайшло — а параўнаць няма з чым. Таму Беларусь для мяне — цяплінка ў сэрцы, назаўсёды.

У мінулы аўторак, дазнаўшыся раніцай з тэленавін аб смерці славутага пісьменніка Васіля Аксёнава, я адразу ж патэлефановаў у Маскву. Міхаіл Казакоў пра сумную навіну яшчэ не ведаў: не ўключай тэлевізар. Выслушаўшы мяне, пасля доўгай паўзы выціснуў у слухайку адно:

— Памяну... Хаця па стане здароўя мне катэгарычна нельга. І за доўгія гады тых, хто жыве, узніму келіх...

З добрых творчых навін Казакова ў гэтыя дні: паставіў “Чайку” ў Тбілісі, у тэатры імя Марджанішвілі, на грузінскай мове; у ролі Аркадзінай — дачка акцёра Манана. Ёсць і іншыя: за дванаццаць дзён да пачатку здымак “зарубілі” фільм па яго з Маркам Разоўскім сцэнарый пра Міхэяла. Не спытаўся, але, пэна, Міхаіл меў намер сыграць ролю вялікага акцёра.

Калі Казакоў будзе ў Мінску, абавязкова пакажу яму мясціны, звязаныя з імем артыста.

Уладзімір АРЛОЎ,
кінарэжысёр

“Любіць” па-брэйтбургайску

Імя расійскага кампазітара Кіма БРЭЙТБУРГА вядома беларускім аматарам эстрады не толькі “намінальна”, але і па тых цікавых творчых праектах, якія ладзіў ён з нашымі спевакамі — Ірынай Дарафеевай, Русланам Аляхно ды іншымі. Думаецца, яшчэ і з гэтай прычыны на віцебскім форуме для нас ён будзе не проста госцем, а — “сваім чалавекам”. Натуральна, што напярэдадні свята і мы не маглі не запытацца, якія пачуцці звязваюць яго са “Славянскім базарам у Віцебску”.

— Я заўсёды казаў, кажу і буду казаць, што “Славянскі базар у Віцебску” — фестываль ва ўсіх сэнсах унікальны: і з пункта гледжання сваёй канцэпцыі, і па тым шырокім мастацкім прадстаўніцтве, якое заўсёды на ім бывае, ды і па той перадавальнай творчай атмасферы, што пануе ў гэтыя дні ў беларускім Віцебску. Гэты форум мастац-

тваў — адзіны такі буйны на ўсёй постсавецкай прасторы. І я заўсёды заклікаю не проста любіць “Славянскі базар у Віцебску”, але захоўваць і абергаць яго.

— Якія сюрпрызы падрыхтаваў Кім Брэйтбург беларускім прыхільнікам яго творчасці?

— У праграме фестывалю будзе шэраг маіх песень, якія ўжо добра вядомыя, у прыватнасці, “Родныя людзі” — дуэт Іосіфа Кабзона і Дзіяны Гурцкой. Але ж будзе, канешне, і сюрпрыз — прэм’ера песні “Любіць”, якую выканаюць ваш беларускі спявак Руслан Аляхно і маладая, яшчэ зусім невядомая, украінская спявачка Мар’яна.

— Дарэчы, ведаючы пра ваш плённы вопыт супрацоўніцтва з беларускімі эстраднымі выканаўцамі, не магу не пацікавіцца: магчыма, у вашым кампазітарскім “партфелі” ёсць яшчэ нейкія перспектывныя планы сутворчасці ў гэтым накірунку?

— Вы ўгадалі: зараз у мяне ёсць планы адносна вялікага музычнага праекта, у якім былі б заняты і беларускія, і расійскія спевакі, музыканты. Гэта прыгожы, касцюміраваны мюзікл, які, як мне падаецца, быў бы цікавы шырокаму колу людзей. Праўда, на дадзены момант гэтая ідэя знаходзіцца ў стане праекта. Але ж я думаю, што акурат “Славянскі базар у Віцебску” дасць плённую глебу для больш дэтальнага яго абмеркавання і — адкрые шлях у будучае жыццё.

Т.К.

Плённы візіт

6 ліпеня міністр культуры Рэспублікі Беларусь Павел Латушка прыняў удзел ва ўрачыстасцях з нагоды 1000-годдзя ўпамінання ў летапісных крыніцах назвы Літва, якія праходзілі ў гэтыя дні ў краіне-суседцы.

7 ліпеня пад час візіту ў Вільнюс адбыліся перамовы Паўла Латушкі з міністрам культуры Літоўскай Рэспублікі Рэмігіюсам Вілкайцісам, у ходзе якіх было абмеркавана шырокае кола пытанняў беларуска-літоўскага супрацоўніцтва ў галіне культуры.

У прыватнасці, у час сустрэчы абмеркаваны пытанні аб сумесным правядзенні Дзён культуры, аб падпісанні Праграмы культурнага супрацоўніцтва паміж міністэрствамі культуры Беларусі і Літвы на бліжэйшыя два гады. Дасягнута дамоўленасць, што бліжэйшым часам гэты дакумент будзе прыняты.

На двухбаковай сустрэчы кіраўнікі міністэрстваў прыйшлі да высновы аб неабходнасці стварэння рабочай групы, якая будзе займацца аховай сумеснай гістарычнай і культурнай спадчыны, што вынікае з падпісанага ў лютым 2009 года Пагаднення паміж Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам культуры Літоўскай Рэспублікі аб супрацоўніцтве ў галіне аховы гістарычнай і культурнай спадчыны. Бліжэйшае пасяджэнне рабочай групы адбудзецца ў 2009 годзе ў Беларусі на ўзроўні намесніка міністраў культуры.

Кіраўнікамі міністэрстваў дзвюх краін быў дасягнуты яшчэ шэраг дамоўленасцей, прынамсі, аб пашырэнні супрацоўніцтва паміж Нясвіжскім і Бяржайскім замкамі Радзівілаў, аб садзейнічэнні літоўскага боку ў музефікацыі палацаў у Нясвіжы і Міры.

Разглядаліся таксама пытанні сумеснай кінавытворчасці, у тым ліку, прымеркаваная да ўгодкаў Грунвальдскай бітвы.

Дасягнута дамоўленасць аб удзеле літоўскіх тэатраў у Міжнародным тэатральным фестывалі "Панарама", які ў чарговы раз пройдзе восенню гэтага года ў Мінску.

Улічваючы працяглую супольную беларуска-літоўскую гісторыю, міністры пацвердзілі неабходнасць супрацоўніцтва па пытаннях аховы і сумеснага выкарыстання агульнай гісторыка-культурнай спадчыны ВКЛ.

Міністры дамовіліся, што кантакты на міністэрскім узроўні стануць рэгулярнымі.

Матэрыял прадастаўлены Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь

ART-стрыжань Еўропы

Дзе сёлета знаходзіцца культурная сталіца Еўропы? Безумоўна, — у Вільнюсе і ў аўстрыйскім Лінцы. Рашэннем Еўрапейскай камісіі два названыя гарады атрымалі ў 2009 годзе ганаровы тытул.

Гэтай вясной чатыры супрацоўнікі часопіса "Мастацтва" разам з дырэктарам Беларуска-літоўскага цэнтра культуры, адукацыі і інфармацыі Віргай Тарнаўскайтэ скіраваліся ў Вільнюс. Мы паехалі ў суседнюю сталіцу, каб сабраць матэрыял для сёмага нумара часопіса, прысвечанага мастацтву краіны-суседкі.

Пасля гасціннага прыёму ў Пасольстве Беларусі мы трапляем на сустрэчу з міністрам культуры Літвы Рэмігіюсам Вілкайцісам. Ён распавядае, як цяжка было атрымаць ганаровы тытул і наколькі важна паказаць свету нацыянальны набытак у названай сферы. "У вы-

падзей святкавання — прэм'ера спектакля Эймунтаса Някрошуса "Ідыёт" паводле рамана Ф.Дастаеўскага. Асобу Някрошуса абмінуць немагчыма, і ў вядомага рэжысёра бярэцца інтэрв'ю. Гэтак жа немагчыма было абмінуць і галоўнага рэжысёра Маладзёжнага тэатра Эльгердаса Латэнаса.

Літоўская філармонія знакамiта сваімі камерным і сімфанічным аркестрамі. Яе генеральны дырэктар Рута Прусавічыене адказвае на пытанні часопіса. Гонар нацыянальнага балета — лаўрэат міжнародных конкурсаў і ўрадавай прэміі Літвы прыма-балерына Эгле Шпакайтэ. І мы едзем у Акадэмічны тэатр оперы і балета.

Літоўскае выяўленчае мастацтва актыўна развіваецца. "Якое яно сёння?" — высвятлялі мы ў Вільнюсе разам з мастаком Марыусам Міндаўгасам Дэнсісам. Пасля былі сустрэчы з фотакрытыкам Маргарытай Матулене, пачы-

ніку пашыраюцца мастацкія і творчыя далёгляды. Новая міжнародная сувязі будучы працаваць надалей", — падагульняе вынікі сустрэчы міністр.

Прыехаўшы на тры дні, мы трапілі толькі на невялікую частку ўсіх падзей. Тут варта было апынуцца ў Новы год, на адкрыццях праграмы, каб пабачыць, як неба над горадам паглынае светлавы спектакль Герта Хофа, ці паглядзець мюзікл "@Hoffman_Шчаўнунок" — сучасную інтэрпрэтацыю казкі Гофмана і класічнага балета Чайкоўскага...

Многія праекты — доўгатэрміновыя. Як, напрыклад, "Мастацтва ў нечаканых прасторах" — увасабленне самых смелых ідэй па стварэнні сучаснага візуальнага вобраза горада "Спадчына віленскіх рамёстваў", "Мастацтва барока", фестываль сакральнай музыкі, "ARTscare", які прадастаўляе найбольш знакамітых дзеячаў сучаснага мастацтва, джаза і кіно з дванаццаці папярэдніх культурных сталіц Еўропы.

Літве ёсць чым здзівіць свет. Найперш — нацыянальным тэатрам. Адна са значных

Безумоўна, гэтымі днямі культурнай сталіцай Еўропы стаў і наш Віцебск, куды Літва і сёлета дэлегавала, у прыватнасці, на XVIII Міжнародны конкурс выканаўцаў эстраднай песні, а таксама на VII Міжнародны дзіцячы музычны конкурс у рамках "Славянскага базару ў Віцебску", сваіх прадастаўнікоў.

Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Украіна ў Рэспубліцы Беларусь Ігар ЛІХАВОЙ:

"Глядзец у будучыню!"

Каб даведацца, што рыхтуе ўкраінская дэлегацыя для глядачоў "Славянскага базару ў Віцебску", наш карэспандэнт звярнуўся напярэдадні фестывалю да Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла краіны-суседкі ў Рэспубліцы Беларусь Ігара ЛІХАВОГА. І, вядома ж, першае пытанне датычылася складу творчай дэлегацыі на прадастаўнічым міжнародным форуме.

— Ва ўрачыстым адкрыцці "Славянскага базару" традыцыйна прымуць удзел народная артыстка Украіны Сафія Ратару і Нацыянальны заслужаны акадэмічны ансамбль імя Паўла Вірскага — такім чынам, мая краіна будзе прадастаўлена выдатнымі асобамі ўкраінскага вакалу і ўкраінскай харэаграфіі, — падкрэсліў спадар Пасол. — Можна сцвярджаць, без перабольшвання, што яны самі па сабе прадастаўляюць цэлую эпоху ў развіцці культурных працэсаў у Еўропе, добра вядомыя і надзвычай папулярныя як ва Украіне, так і далёка за яе межамі. — **Вы, з'яўляючыся Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Украіна ў Рэспубліцы Беларусь, несумненна, даця "дыпламатычную ацэнку" дадзенаму фестывалю. Што, на ваш погляд, нясе ён у свет, у агульную культурную прастору краіны і кантынентаў?**

— "Славянскі базар" у Віцебску за 18 гадоў актыўнай дзейнасці заняў сваё месца ў культурнай еўрапейскай прасторы. У Беларусі створаны належныя ўмовы для яго правядзення, выпрацаваны пэўны і ўжо вядомы мільёнам глядачоў вобраз фестывалю. Разам з тым, мне падаецца, ёсць яшчэ патэнцыяльныя магчымасці для рэалізацыі, асабліва тых, што вынікаюць з першапачатковай задумкі праекта —

прэзентацыі агульнаславянскай культурнай прасторы, актыўнага ўдзелу практычна ўсіх славянскіх народаў.

— Якія мерапрыемствы і якіх артыстаў вы пабачым у праграме Дня Украіны?

— Сёлета ў Дзень Украіны нашу краіну будзе (і, я ўпэўнены, годна!) прадастаўляць праслаўлены ўжо згаданы мной ансамбль танца імя Вірскага. Феномен гэтага калектыву перш за ўсё ў тым, што як яго заснавальнікі, так і цяперашнія артысты здолелі мовай харэаграфіі перадаць нацыянальную душу ўкраінскага народа, яго энергію і прыгажосць. Гэта ўнікальная з'ява ў сусветным харэаграфічным мастацтве. У ім у адно цэлае зліліся і навукова-даследчы інстытут мастацтвазнаўства, і тэатр танца, і студыя-акадэмія, і яшчэ шмат чаго, пакуль цалкам не асэнсаванага, але нязменна прыгожага і чароўнага. Пра гэта ведаюць дзесяткі краін свету і партфель прапаноў гастролей гэтага калектыву заўсёды перапоўнены.

У Дзень Саюзнай дзяржавы

Дзень Саюзнай дзяржавы на "Славянскім базары ў Віцебску" існуе з 2003 года. І гэтая падзея стала ўжо традыцыйнай. Сёлета ён пройдзе 16 ліпеня, калі на сцэне Летняга амфітэатра адбудзецца вялікі заключны гала-канцэрт.

Улічваючы шырокую папулярнасць і значнасць "Славянскага базару", ажыццяўляецца штогадовае фінансаванне праекта з бюджэту Саюзнай дзяржавы. У 2009 годзе на правядзенне мерапрыемстваў фестывалю выдаткоўваецца 24 млн. 896 тыс. расійскіх рублёў.

Пра гэта паведаміў кіраўнік прадастаўніцтва Пастаяннага камітэта Саюзнай дзяржавы ў Мінску Сяргей Забалоцец.

Фестываль праходзіць у год святкавання 65-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Запланаваны сустрэчы з ветэранамі Вялікай Айчыннай вайны, пройдзе ўскладанне кветак ля Вечнага агню на віцебскай плошчы Перамогі, у якім прымуць удзел кіраўніцтва і дэпутаты Парламенцкага сходу Саюзнай дзяржавы. А ў адной з выставачных залаў горада разгорнецца экспазіцыя пад назвай "Фоталетапі Саюзнай дзяржавы".

Канкурсанты і канцэрт

Сёлета на "Славянскім базары" майстры мастацтваў Казахстана прадастаўляць палітру прафесійнай творчасці гэтай краіны. Аб канцэртнай праграме ў Віцебскай абласной філармоніі і аб артыстах, што наведваюць горад над Дзвіной, карэспандэнт "К" распавяла член FIDO, каардынатар казахскай дэлегацыі Карлыган АБДУКАРЫМАВА.

— Мэта нашага вялікага "дэсанту" ў Віцебску — паказаць нацыянальную культуру і мастацтва беларусам, жыхарам краін СНД, увогуле Еўропы. У Віцебск завітаюць дзве народныя атрыскі Рэспублікі Казахстан —

Роза Рымбаева і Нагіма Іскаліева. Сваё мастацтва прадэманструе Джамілія Саркібаева — знакамітая скрыпачка, заслужаная артыстка нашай краіны. А 12 ліпеня а 15-й гадзіне ў Віцебскай абласной філармоніі выканаўцы выступяць з канцэртам.

Варта зазначыць, мы ўпершыню так шматгранна прадастаўляем сваё мастацтва, нашу краіну на "Славянскім базары", а ўвогуле Казахстан цягам дзесяці гадоў удзельнічае ў конкурсных песенных праграмах. Роза Рымбаева ўжо два разы пабывала на Міжнародным фестывалі мастацтваў у Віцебску. Сёлета яна ў журы "дарослага" конкурсу песні, а некалькі гадоў таму "судзіла" на дзіцячым.

Мелодыі Святой Зямлі

Многія ізраільскія артысты шмат гадоў запар прадастаўляюць сваю краіну на Міжнародным фестывалі мастацтваў "Славянскі базар у Віцебску". Сёлета ў горад над Дзвіной прыедуць трэцім разам — кампазітар і музыкант Юрый Павалоцкі, актрыса і спявачка Слава Казанцава. Другое наведванне Віцебска будзе ў ансамбля танца "Візаві". Завітае на "Славянскі базар" і ансамбль "Клеймэнбэнд", які ўжо ўдзельнічаў у фестывалі.

Як паведаміў карэспандэнт "К" у ізраільскім культурна-інфармацыйным цэнтры, упершыню пабываюць на фэсце салісты Новай ізраільскай оперы Фелікс Ліўшыц і Мірэла Градзінару. 14 ліпеня ў Віцебскай абласной філармоніі адбудзецца канцэрт зорак ізраільскай оперы "Мамеле" ("З любоўю"). Аматары опернага мастацтва пачуюць у выкананні артыстаў арыі з опер, дуэты з аперэт, папулярныя песні на дванаццаці мовах свету.

Пабывае ў Віцебску і танцавальны ансамбль "REEM". Усе разам ізраільскія артысты прадэманструюць сваё

— Хто сёлета прадастаўляе Украіну ў конкурсных праграмах "Славянскага базару ў Віцебску"?

— Традыцыйна конкурс выканаўцаў эстраднай песні і яго "малодшы брат" — дзіцячы музычны конкурс — выклікаюць павышаную цікавасць і ствараюць творчую інтрыгу, з якой украінскія выканаўцы шматразова выходзілі са званнямі лаўрэатаў і перамагалі, як гэта было з Русланай Лыжэчка. У гэтым годзе ва ўпартай барацьбе маю краіну прадастаўляць Пётр Дмітрычэнка і юнае дараванне Андранік Алексанян. Спадзяюся, пры любым вердыкце строгага журы, яны вам спадабаюцца і запомняцца надоўга.

— Беларусь і Украіна, якія здавён паяднаны моцнай сістэмай каранёў славянскай культуры, эканомікі і палітыкі, і ў XXI стагоддзі пашыраюць перспектывы супрацоўніцтва. Якія з'явы, асобы ў культуры сучаснай Беларусі вам найбольш блізкія?

— Сучасная культура, нават у яе авангардных праявах, заўсёды нацыянальная і самабытная. Інакш гэта не мастацтва, а значыць — яно малацікавае, нават раскручанае і масавае. У сучаснай Беларусі я бачу шмат цікавых праяў культурных працэсаў: люблю беларускі класічны балет, музыку "Старога Ольсы", з задавальненнем наведваю новы Тэатр оперы і балета, дзе, дарэчы, галоўным дырыжорам працуе заслужаны артыст Украіны Віктар Пласкіна, а ў балетным мастацтве тут пакінулі свой грандыёзны след народныя артысты Украіны і СССР, асабліва Яраслаў Вашчак. Прыемна сачыць за дынамікай развіцця сучасных выяўленчага і дэкаратыўнага мастацтваў, выставачнай дзейнасцю. Думаю, з такім патэнцыялам у бліжэйшы час і ў Беларусі, і ва Украіне будуць і свае агульнанацыянальныя ды міжнародныя вернісажы, і сучасны арт-рынак, без якіх складана быць еўрапейскай краінай.

У межах свята адбудзецца "Сустрэча з пісьменнікам" — старшынёй Саюза пісьменнікаў Беларусі, намінантам прэміі Саюзнай дзяржавы ў галіне літаратуры і мастацтва Мікалаем Чаргінцом. Таксама мяркуецца правесці творчыя сустрэчы і выстаўкі іншых намінантаў.

У Дзень Саюзнай дзяржавы ў заключным гала-канцэрте выступяць вядомыя расійскія дзеячы культуры і мастацтва: Аляксандра Паммутова, Мікалай Дабранраваў, Кім Брэйтбург, Іосіф Кабзон, "Хор Турэцкага" і іншыя зоркі. Беларусь прадастаўляць Іна Афанасьева, Ірына Дарафеева, ансамблі "Песняры", "Харошкі".

Н.К.

— Чым адметныя вашы канкурсанты?

— На "Славянскі базар" мы дасяпаем пераможцаў Усеказахстанскага дзіцячага конкурсу песні. Гэтым разам краіну прадастаўляе адзінаццацігадовая Анэль Каршыгаева. Спадзяёмся, дзяўчынка годна прадастаўляе краіну. Гульсум Макітава — удзельніца "дарослага" конкурсу песні — таксама не навічок на эстрадзе.

— Якія вашы ўражанні аб "Славянскім базары ў Віцебску"?

— Як прадастаўнік фестывалю ў Рэспубліцы Казахстан штогод прыязджаю ў Віцебск. Фестываль мне падабаецца. Такіх больш няма на постсавецкай прасторы. Многія артысты хочучы трапіць на гэты фэст. Мяркую, падобныя форумы павінна падтрымліваць дзяржава. І тое, што менавіта гэтак робіць ваша краіна, — правільна!

мастацтва ў канцэрте, які мае назву "Мелодыі сяброў".

На здымку: Фелікс Ліўшыц і Мірэла Градзінару.

Поспеху вам, канкурсанты!

Латвія
Кристина
Заларова

Бразилія
Ріана Ріса

Україна
Тетяна
Дмитриченко

Словенія
Райн

Сербія
Бранко
Немац

Узбекистан
Дилороз

Арменія
Ліле

Беларусь
Андрэй
Кароль

Казакстан
Мадина
Тульсун

Молдова
Лозаноски
Змітко

Італія
Андре

Чехія
Міла

Болгарія
Владо
Димов

Молдова
Іанна
Керр

Лумба
Геронімас
Міліс

Спявак Андрэй КОЛАСАЎ, наш канкурсант на сёлетнім “Славянскім базары ў Віцебску”, пакуль і ў нас на тэлеэкранах не мільгае, у радыёэфіры не “круціцца” суткамі напяралёт — гастралюе ж з эстрадна-сімфанічным аркестрам Гомельскай абласной філармоніі, салістам якога з’яўляецца ўжо два гады, па нашых ды расійскіх гарадах. Дарэчы, паводле сваёй першай спецыяльнасці, атрыманай у Гомельскім ПТВ № 30 рачнога флоту, Андрэй — повар-пекар трэцяга разраду, ды і зараз вучыцца завочна ў Магілёўскім універсітэце на інжынера-тэхнолага харчовай прамысловасці.

— Для мяне самога тое, што я прайшоў адбор на “Славянскі базар у Віцебску”, шмат у чым было нечаканасцю. Мабыць, рана пра мяне яшчэ гаварыць. Але калі на гастролях да мяне падыходзяць па аўтографы — значыць, тое, што я раблю, падабаецца не мне аднаму.
— А ежу гатаваць падабаецца? Ці ўся тая вучоба — так, дзеля дыплама?

Па законах музычнага гурманства

— Ну чаму ж? Я і ў рэстаранах паспеў папрацаваць — і поварам, і спеваком “па сумяшчальніцтве”. Асабліва люблю “чараваць” над гарачымі стравамі. Сярод маіх “фірменных” прысмакаў — фаршыраваны шчупак, рыба ў піўным кляры. Дый салаты — гэта мора фантазіі. А супы варыць не люблю.
— Цікава, дзе ж вашы круглыя шчочкі і, тым больш, жывоцік?

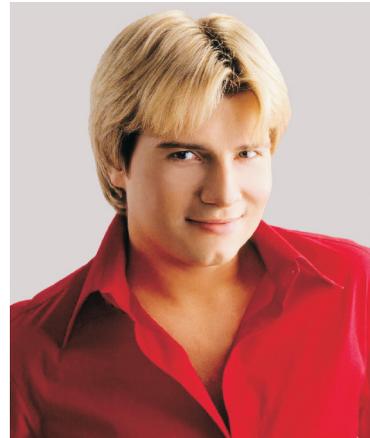
— Даводзіцца сачыць за сабой. Бегаю, займаюся цяжкай атлеткай: знешні від для артыста — частка прафесіі. Ну не галадаць жа! Асабліва калі ў доме пахне мамчынымі супчыкамі. Дарэчы, яна таксама спявачка, працавала салісткай таго ж гомельскага аркестра, у якім, можна сказаць, прайшла палова майго дзяцінства: бавіў час і на рэпетыцыях, і на канцэртах — чым не падсвядомыя майстар-класы? Але менавіта мама ўсе гэтыя гады была маім адзіным музычным педагогам — можна сказаць, я атрымаў “класічнае”, па мерках мінулых часоў, хатняе выхаванне. Потым шмат дала мне непасрэдная праца ў нашым аркестры, якім пасля Юрыя Васілеўскага кіруе малады дырыжор Станіслаў Шныр.

Да віцебскага конкурсу мяне рыхтаваў Вячаслаў Шарапаў, які ўзначальвае ансамбль “Песняры”. Нават яго песню “Каліна” я буду спяваць у новым “песняроўскім” строі аднаго з удзельнікаў калектыву: аказаўся, бы на мяне пашыты. Калі ж пачаліся рэпетыцыі са славурым аркестрам Фінберга, я напоўніцу ацаніў Міхаіла Якаўлевіча — не толькі як музыканта, але і як надзвычай патрабавальнага педагога. Мабыць, таму і калектыву ў яго такі выдатны, што туды не толькі прыходзяць суперпрафесіяналы, але і працягваюць там удасканальвацца — штодзённа, штогадзінна. Ці ж гэта не яшчэ адзін закон прафесіі?

Мікалай БАСКАЎ, народны артыст Расіі:

“Шанц, які даецца вам!”

“Я на конкурсах — не паверыце! — у асноўным, займаў другія месцы, таму і вам раю не асабліва звяртаць увагу на ўзятую пазіцыю”, — падзяліўся сваім “конкурсным” вопытам праз старонкі “К” з удзельнікамі Міжнароднага конкурсу выканаўцаў эстраднай песні часты госьць фестывалю “Славянскі базар у Віцебску” Мікалай БАСКАЎ.

— Тым не менш, я ўпэўнены: віцебскі фестываль — у шэрагу найбольш значных стартавых пляцовак для маладых талентаў, — працягвае Мікалай. — Прыгадваю, што адно з першых маіх выступленняў таксама адбылося на “Славянскім базары” ў 1997-м, калі я выконваў песню “Что-то грустно”. З той пары Віцебск наведваю дастаткова часта. Вельмі цёплыя адносіны ў мяне склаліся з Прэзідэнтам вашай краіны Аляксандрам Лукашэнкам. Пастаянна заўважаю, што Аляксандр Рыгоравіч з задавальненнем, разам з гледачамі ў зале Амфітэатра, падпявае маім песням, у тым ліку і “Шарманке”.

Некалькі гадоў таму Мікалай Баскаў становіўся членам журы Міжнароднага конкурсу выканаўцаў эстраднай песні, прычым працаваў ён тады ў адной калегіі з Таісіяй Павалій.

— Можна сказаць, гэта паспрыяла нашаму далейшаму плённаму супрацоўніцтву і запісу сумесных работ.

Яшчэ ў дзяцінстве Мікалай пазнаёміўся з беларускай песняй, дзякуючы творчасці “Песняроў” Уладзіміра Мулявіна: “Гэта стала своеасаблівым узорам, паказчыкам узроўню беларускай музычнай культуры”. Сёння артыст падтрымлівае шчыльную творчую сувязь з ансамблем “Сябры”.

— Конкурс заўжды вырашае чыесці лёсы. У маім жыцці было дастаткова конкурсаў у свой час, таму я перакананы: кожны з іх — шанц, які даецца чалавеку. І — магчымасць выйсці на шырокую аўдыторыю, каб заявіць пра сябе.

Сяргей ТРАФІЛАЎ

P.S. Калі пасля тэлефоннай гутаркі зазірнуў на афіцыйны сайт Мікалая Баскава, то знайшоў там яшчэ адно пацвярджэнне паважлівага стаўлення артыста да нашай краіны і яе народа: у шэрагу ягоных узнагарод асабліва вылучаны ордэн Францыска Скарыны, якім узнагародзіў спевака Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка ў 2006 годзе.

Анжаліка АГУРБАШ, заслужаная артыстка Рэспублікі Беларусь:

“Лепей за белыя ночы”

Анжаліка Агурбаш заўжды здзіўляе публіку віцебскага фестывалю нечаканымі яскравымі нумарамі, новымі песнямі, сюрпрызамі. Напярэдадні XVIII Міжнароднага форуму мастацтваў карэспандэнт “К” пацікавіўся ў заслужанай артысткі Рэспублікі Беларусь, што чакае гледачоў гэтым разам.

— Так, я пастаянная ўдзельніца фестывалю “Славянскі базар”, пачынаючы з 1990-га года, — кажа Анжаліка. — Толькі аднойчы я не прысутнічала на форуме: калі запісвала свой чарговы альбом у Кракаве. І, сапраўды, вы маеце рацыю, кожны раз я прыязджаю ў Віцебск з творчымі сюрпрызамі: новая песня, новы альбом, нечаканы дует — мне важна здзіўляць і быць цікавай публіцы. Не стане выключэннем і сёлетні “Славянскі базар”: на музычным форуме прагучаць песні з майго новага альбома “Каханне? Каханне! Каханне...” і адбудзецца яшчэ адна падзея — прэм’ера песні “Две тени”, якую мы выканаем разам з Барысам Маісеевым. Яна прагучыць на канцэрце закрыцця фестывалю.

— Для маладых канкурсантаў “Славянскі базар у Віцебску” — гэта магчымасць заявіць пра сябе, для кагосяці з сталых выканаўцаў — прэстыжная пля-

цоўка, выступіць на якой — добры знак, прыемная праца. Што асабіста для вас значыць віцебскі фэст, на якім вы — адна з самых жаданых госцяў?

— Віцебск — гэта ўражальны фестывальны горад, з вельмі вяслівай, цудоўнай публікай. Заўжды раскошная і арганізаваная фестывалю! Для мяне “Славянскі базар” — гэта і цудоўная магчымасць сустрэцца і пагутарыць са сваімі сябрамі — калегамі-артыстамі. Натуральна, мы ўсе вельмі занятыя людзі: ва ўсіх — свае гастрольныя графікі, а віцебскі фэст — акурат тое самае месца, дзе можна проста пагутарыць, падзяліцца творчымі ўражаннямі, навінамі, адпачыць і атрымаць асалоду ад здзіўнай, вельмі асаблівай атмасферы форуму. Па энергетыцы “Славянскі базар” — гэта незвычайны фестываль. Натуральна, віцябчане — галоўныя “віноўнікі” падобнага адчування. Увесь тыдзень горад жыве кругласутачна: гэта нават лепей за белыя ночы ў Санкт-Пецярбургу! Вядома, забыць такое немагчыма.

— Пачуць гэта віцябчанам, мяркую, будзе вельмі прыемна. Анжаліка, яшчэ адно пытанне: новы альбом — і вы зноў новая. Якім чынам вам удаецца так лёгка змяняцца і, у той жа час, заставацца самай сабой?

— Дзякуй. Усё проста: я — артыстка і схільная да разнастайнасці сваіх роляў на сцэне, да таго ж, у адным абліччы, настроі сумна жыць. Я заўжды даю парадку жанчынам: калі ў вас дрэнны настрой — паніце з цырульні. Новая прычоска, новая сукенка — і адразу зусім новае адчуванне сябе, новы стан духу. Самая цудоўная жанчына — тая, якая ўмее здзіўляць. Так і самыя добрыя артысты — тыя, якія не даюць засумаваць публіцы. І потым, я іду ў ногу з часам, жыццём. Сёння ў мяне выйшаў новы альбом, які дапамог адкрыць у сабе новыя грані. Але, па сутнасці, усё адбываецца адначасова: артыст невыпадкова выбірае той матэрыял, які патрэбны ягонай душы. Сёння я адчуваю сябе напоўненай творчасцю, жыццём, імпульсам, каханнем — гэта і ёсць ключ да майго новага аблічча.

Д.А.

Мары Мары і Літа-графія

Маша Новік.

Беларусь на дзіцячым конкурсе “Славянскага базару ў Віцебску” прадстаўляюць дзве чароўныя мінчанкі: 7-гадовая Маша Новік, якая ўжо амаль два гады займаецца ў Нацыянальным цэнтры музычнага мастацтва імя У.Мулявіна пад кіраўніцтвам Святланы Стацэнкі, і 11-гадовая Лаліта, у каго два педагогі па вакале — Вольга Вронская і Алена Атрашкевіч. Абедзве нашы канкурсанткі вельмі любяць спяваць, у кожнай — свая індывідуальнасць.

— На конкурсах, — расказвае Марыя НОВІК, — мне вельмі падабаецца слухаць іншых дзяцей.
— А што запомнілася ў Італіі? Ты ж там атрымала атрымала і прэмію на вакальным конкурсе “Карона Еўропы”. Ці ў Германіі, дзе ваш ансамбль быў на гастролях?

— У Італіі — як мы кармілі галубоў. А ў Германіі — прыгожы лес, дзе жывуць казулі. На дачы я таксама люблю жабянятак шукаць, жучкоў, назіраць за чмялямі. Надаўна тут нарадзіліся кацяняты. А

яшчэ ў мяне жыла чарапашка Соня. Не, спаць яна не любіла, магла нават укуціць, падрапаць, але была вельмі прыгожая.
— У Віцебску ты спяваеш дзве песні: “Подарил колечко” Сяргея Білага і “Прыляцелі куры” Святланы Стацэнкі. Якая ўсё ж падабаецца болей?

— Пра пярсцёнак. Я таксама хачу, каб мне нейкі хлопчык калі-небудзь пярсцёнак падарыў...

ЛАЛІТА таксама спявае з шасці гадоў (“Гэта такое задавальненне!”). Таксама лаўрэат некалькіх конкурсаў (“Заўсёды хочацца праявіць сябе — і знайсці новых сяброў”). У Віцебску яна пакажа дзве песні Алены Атрашкевіч — “Музыка” (“Яна такая задорная, завадная!”) і “Прыроды чысты храм” (“А гэтая — зусім іншая: пшчотная, меладычная. Я нават не ведаю, якая мне бліжэй”). Ад прозвішча свайго — Гайдукевіч — Лаліта не адмаўляецца:

— Некаторыя думаюць, што я ўзяла псеўданім. А гэта не так. Дый са сцэны і ў жыцці мяне называюць па-рознаму: і Лалітачка Гайдукевіч, і Лола, і Літа. Не люблю, калі, аб’яўляючы мяне, пачынаюць узгадваць Лаліту Міляўскую. А вось проста Літа — нават гучыць неяк мякка, па-беларуску...

З беларускімі канкурсантамі гутарыла Надзея БУНЦЭВІЧ

Лаліта Гайдукевіч.

Галоўным журналісцкім “домам” на працягу гэтага тыдня нязменна становіцца Міжнародны фестывальны прэс-цэнтр. Каб даведацца пра тое, як сёлета будзе арганізавана там работа, мы звярнуліся да яго кіраўніка Аркадыя ШУЛЬМАНА.

— За час існавання фестывалю мы ўжо выпрацавалі аптымальную форму работы з журналістамі, і таму магу сказаць, што сёлета ніякіх кардынальных змен у дзейнасці прэс-цэнтра не плануецца. Традыцыйна яго дзверы для прадстаўнікоў СМІ будуць адкрыты з 8-й раніцы і да 1-й гадзіны ночы. Што да тэхнічнага забеспячэння, дык яно таксама знаходзіцца на высокім узроўні: мінулы год пака-

З пазіцыяй стабільнасці

заў, што тэхнічнае абсталяванне не было перагружана і цалкам задавальняла патрабаванні журналістаў, так што сёлета і тут мы нічога змяняць не будзем.

— **Колькі чалавек у гэтым годзе забяспечвае апэратыўную работу прэс-цэнтра?**

— Амаль трыццаць — я маю на ўвазе ўсіх, нават тых, чья работа самім журналістам “нябачная”.

— **Што падрыхтаваў прэс-цэнтр для журналістаў?**

— Традыцыйныя мерапрыемствы: штодзённыя прэс-канферэнцыі з фестывальнымі дэлегацыямі і цікавымі гасцямі Віцебска. Сярод тых, хто будзе запрошаны ў гэтым годзе на “Зорныя гадзіны”, — пераможца сёлета “Еўрабачання” Аляксандр Рыбак, мастацкі кіраўнік Маскоўскага тэатра на Паўднёвым Захадзе Валерый Беляковіч, кіраўнік знамяціта хару Міхаіл Турэцкі, пэат Яўген Еўтушэнка...

Штодня да паслуг прадстаўнікоў СМІ — апэратыўныя прэс-рэлізы, прысвечаныя фестывальным мерапрыемствам. А таксама мы рыхтуем падарунак: новы рэкламна-інфармацыйны буклет аб “Славянскім базары ў Віцебску” і фестывальны альбом з інфармацыяй на рускай і англійскай мовах. Так што, думаю, журналісты пад час працы на фестывалі адчуюць для сябе традыцыйны працоўны камфорт.

Таццяна КОМАНОВА

Канцэпцыя настрою

Урачыстае закрыццё “Славянскага базару ў Віцебску” будзе сёлета не зусім звычайным, бо фінальны гала-канцэрт цяперашняга форуму прыпадае на фестывальны Дзень Саюзнай дзяржавы. Больш падрабязна пра гэты канцэрт распавёў яго рэжысёр Вячаслаў ПАНІН.

— Вячаслаў Мікалаевіч, днямі мінчане і госьці сталіцы, а таксама шматлікія тэлеглядачы нашай краіны змаглі ўбачыць цудоўна зрэжысраваны вамі святочны канцэрт у Палацы Рэспублікі, прысвечаны 65-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і Дню Незалежнасці. Якой жа канцэпцыяй вы парадуете ўдзельнікаў і гледачоў гэтым разам?

— Усе так чакаюць нейкіх глабальных канцэпцый, патрабуюць пераказаць іх словамі, а ў мяне, можа, і няма нічога такога. Не заўсёды ж можна словамі выказаць усё, што хочацца зрабіць рэжысурай і рознымі відамі мастацтваў. Так што пра рэжысёрскія канцэпцыі лепей гаварыць ужо постфактум, калі ўсё здзейснілася, ці, наадварот, — не здзейснілася па тых ці іншых прычынах.

— Ну, якраз у вас усё задуманае звычайна здзяйсняецца. Дык чаго нам чакаць на закрыцці фестывалю?

— Добрага настрою! А яшчэ — крыху настальгіі, што фестывальныя дні праляцелі надта хутка. На маю думку, галоўнае для публікі на падобных канцэртах — менавіта настрой, які залежыць найперш ад узроўню выступоўцаў і падобраных нумароў. Ёсць у фестывальным канцэрце закрыцця і свае традыцыі, якія мы, вядома, не будзем парушаць: гэта ўрачыстае ўручэнне прызоў Саюзнай дзяржавы “За творчае ўвасабленне ідэй дружбы народаў Беларусі і Расіі”, а таксама шанаванне лаўрэатаў конкурсаў. Ну, а ў астатнім — ці ж не прасякнуты ідэяй дружбы народаў увесь “Славянскі базар у Віцебску”? На канцэрце закрыцця гэтая ідэя набудзе далейшы разгорт. Ці ж не сімвалічна, што фінальны канцэрт фестывалю — гэта адначасова і канцэрт Дня Саюзнай дзяржавы? Распачнецца ўрачыстасць з выхаду нашага ансамбля “Харошкі”, завершыцца — выступленнем расійскай арт-групы “Хор Турэцкага”. Адным з найбольш адметных нумароў стане дуэт Анжалікі Агурбаш і Барыса Маісеева — гэтакіх “расійскіх беларусаў”. Вось вам, калі хочаце, і канцэпцыя, нават дзве. Не, тры! Першая — сяброўства назаўжды. Другая — фестывальны калейдаскоп. Трэцяя — запрашэнне на наступны “Славянскі базар у Віцебску”. Да сустрэчы ў валожкавым горадзе!

Канцэрт майстроў мастацтваў Беларусі, падобна на тое, запомніцца сёлета... дажджом. Нельга прадбачыць абсалютна дакладна, якое надвор’е будзе насамрэч над Віцебскам увечары 15 ліпеня. А вось на сцэне Летняга амфітэатра а 22-й гадзіне будзе панавец дождж — таксама летні, сонечна-ўсмешлівы. Бо менавіта гэтакім “дажджавым пралогам” распачнецца канцэрт “Прывітанне, Віцебск!”.

Пад гукі летняга дажджу

— Вядучыя канцэрта, — падзялілася сакрэтамі рэжысёр Ніна ОСІПАВА, — быццам сустрэнуцца на скрыжаванні. І будучы, вядома, абмяркоўваюць фестывальныя падзеі. Увогуле, вядучыя будзе некалькі. Акрамя асноўных, з’явяцца і тыя, хто будзе даваць жартоўныя каментары да ўбачанага. Вельмі хацелася адсыці ад штампаў, зрабіць штосьці іначай, каб канцэрт атрымаўся свежым, “маладым” — менавіта па рэжысуры, а не адно па ўзросце ўдзельнікаў. Б тут павінны быць прадстаўлены і пачаткоўцы, і, вядома, мэтры. Галоўнае — цікавы рэпертуар, які, да ўсяго, упісваўся б у асноўную канцэртную канву. Арт-група “Беларусы”, да прыкладу, прапанавала песню “Пад парасонамі”, напісаную яе кіраўніком Валерыем Шматам. Адкрыццём канцэрта стане, безумоўна, Вольга Чабатарова — юная магіляўчанка з яркім народным голасам,

стыпендыят спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі. Выйдзе на сцэну і эстрадны аркестр Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. А балет гэтай навучальнай установы пад кіраўніцтвам Святланы Гуткоўскай увогуле стане неад’емнай часткай не толькі гэтай, але і многіх іншых фестывальных праграм.

Канцэрт-прызнанне ў любові да Віцебска і, шырэй, усёй Беларусі будзе ўмоўна падзелены на некалькі эпизодаў. Пралог “Летні дождж”

дасць штуршок сустрэчам “На вуліцах горада”, дзе ў гэтыя дні бывае так многа гасцей. Невыпадкова адзін з эпизодаў так і называецца: “Госці ў дом — радасць у дом”. Пагадзіцеся, у фестывальным Віцебску адбываецца шмат самых нечаканых сустрэч, у тым ліку з вядомымі зоркамі. Часцяком мінакі становяцца сведкамі, як тыя вандруюць па “Горадзе майстроў”, набываюць сувеніры, наведваюць выстаўкі. Дадамо, што сярод гасцей нашага канцэрта будучы “Беларускія песняры”, Аляксандра Пахмутава і Мікалай Дабранраваў, Надзея Кадышава і ансамбль “Золотое кольцо”, які, дарэчы, выступіць разам з Беларускім дзяржаўным ансамблем “Песняры”. Новую песню прадставяць Ганна Шаркунова і Герман, якія таксама выйдучы дуэтам. 65-годдзе вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў будзе акрэслена эпизодам “Ля абеліска”.

З рэжысёрамі канцэртаў “Славянскага базару” гутарыла Надзея БУНЦЭВІЧ

Злавіць “на жыўца”

Толькі недасведчаныя думаюць, што “вынікі” XVIII Міжнароднага конкурсу выканаўцаў эстраднай песні “Віцебск-2009” пакуль невядомыя. На самой жа справе ўсё даўным-даўно “размеркавана”: каму дастанецца дрэсіраваны ўдаў, каму — гімнастыкі, а каму — шоу з агнём. І ўсё гэта — “жыўцом”, хаця і пад фанаграму “мінус адзін”.

Імя рэжысёра Улады АРЦЮКОЎСКАЙ, выпускніцы Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, пакуль не вельмі “раскручанае”. Але на яе творчым рахунку — такія адказныя мерапрыемствы, як Рэспубліканскі баль выпускнікоў ВУУ з удзелам Кіраўніка нашай дзяржавы, Навагодні баль і іншыя. Дый “галоўную ёлку” краіны — традыцыйны казачны спектакль у Палацы Рэспублікі — сёлета будзе рыхтаваць таксама яна. А на цяперашні форум У.Арцюкоўскага трапіла па выніках Адкрытага рэспубліканскага конкурсу на стварэнне канцэпцый, рэжысёрскіх эксплікацый XVIII Міжнароднага фестывалю мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску”.

— Яшчэ ў красавіку, — расказала Улада, — я пачала атрымліваць запісы конкурсных песень на мовах краін-удзельніц. Вядома, з перакладам. У адпаведнасці са зместам і самім характарам музыкі шукала сцэнічны антураж, магчымы відэарад. Да кожнага нумара хацелася знайсці нейкую сваю задумку, каб па сваім афармленні песні былі не падобны адна на адну і глядачы маглі запомніць усіх удзельнікаў яшчэ і па іх відэавізіях “разыначках”. Таму з прапановамі давялося звяртацца да розных творчых калектываў — артыстаў цырка, ансамбляў “Візаві”, “Феерыя”. На гэтым тыдні, як толькі канкурсанты з’ехалі ў Мінск на аркестравыя рэпетыцыі (як вядома, другую песню — славянскі хіт — яны выконваюць з Нацыянальным канцэртным аркестрам Беларусі пад кіраўніцтвам народнага артыста краіны, прафесара Міхаіла Фінберга), пачалася і “прымерка” нашых нумароў. Прыемна было бачыць, што канкурсанты адразу ўцягнуліся ў сумесную працу, зацікавіліся падрыхтаванымі для іх пастаноўкамі, пачалі “рэзаваць” на сцэнічнае дзеянне, падтанцоўваць. Дарэчы, усё гэта — таксама частка прафесіі. Таму, спадзяюся, нашы рэпетыцыі і само конкурснае выступленне стануць для іх яшчэ адной школай. А глядачы (у тым ліку тыя, што збіраюцца ля тэлеэкранаў) атрымаюць дадатковае задавальненне — не толькі ад спеваў, але і ад “карцінкі”.

камернай музыкі ў малых гарадах Беларусі, не гавораць ўжо пра Міжнародны фестываль "Мінскі джаз" і безліч песенных праграм. Дый удзел у "Славянскім базары ў Віцебску" пачынаецца для яго не з прыезду ў фестывальны горад, а нашмат раней — з таго часу, як будучыя канкурсанты дасылаюць песні, якія яны будуць выконваць з аркестрам. Непасрэдна ў аркестры робяцца іх аранжыроўкі, музыканты рэпетыруюць спачатку самі, потым — з канкурсантамі, што за некалькі дзён да віцебскага фестывалю запрашаюцца дзеля гэтага ў Мінск. З сусветнымі ж зоркамі "рэпетыцыя" можа ахопліваць хіба ўдакладненне тэмпу — усё астатняе аркестранты экстра-класа, як кажуць, "падхопяць". А публіка, несумненна, будзе "падхопліваць" сёлета песні ваенных гадоў — пад час праграмы "Ад Масквы да Брэста".

— Падкрэслію, што гэта дабрачынны канцэрт, — гаворыць Міхаіл Якаўлевіч. — На яго змогуць трапіць і людзі сталага ўзросту, і моладзь — усе тыя, хто цікавіцца творчасцю нашага калектыву і яго салістаў, хто любіць добрую музыку і, галоўнае, тыя, для каго не аб'якавая Перамога над фашызмам, што нёс небяспеку ўсёй планеце. Нам вельмі важна, што гэтая праграма,

Масква — Віцебск — Брэст

Нацыянальны канцэртны аркестр Беларусі крыху старэйшы за "Славянскі базар у Віцебску", таму, можна сказаць, стаяў ля вытокаў фестывалю. Без гэтага аркестра нельга ўявіць, найперш, конкурс маладых выканаўцаў. І не толькі! Год за годам калектыву здзіўляе то фестывальнай джазавай праграмай, то выступленнем з сусветнымі зоркамі. Вось і сёлета: ён выступіць і з канкурсантамі, і з членамі журы, і ўсё гэта — літаральна праз дзве гадзіны пасля ўласнага сольніка "Ад Масквы да Брэста". Дзе толькі сілы ў музыкантаў бяруцца? Мабыць, прыклад нястомнага маэстра — народнага артыста краіны, прафесара Міхаіла Фінберга — запальвае!

Такі насычаны графік працы для калектыву не дзіва: за год ён праводзіць па некалькі святу беларускай

якая ўжо прайшла апрацаваную на лепшых сцэнічных пляцоўках Беларусі, пачынаючы з канцэртнай залы сталічнай філармоніі, прагучыць і на "Славянскім базары ў Віцебску". Дзякуючы гэтаму, яе змогуць пачуць прадстаўнікі многіх краін свету, вызваленых ад фашызму савецкімі салдатамі. Спадзяюся, праграма зацікавіць і знаўцаў музыкі XX стагоддзя, прычым не толькі выканальніцкімі версіямі вядомых франтавых песень, а таксама нашымі новымі аранжыроўкамі. Справа ў тым, што на гэтым канцэрце прагучаць і песні, пра якія могуць памятаць сёння хіба што адзінкі, — да прыкладу, песні 1940-х гадоў, што выконваліся ў знакамітым аркестры Эдзі Рознера. Але гэта тая музыка, што павінна гучаць не толькі "ад Масквы да Брэста", але і па ўсёй Еўропе.

Аляксей СВЕЦІЧ
Фота Юрыя ІВАНОВА

"Добры вечар" і "Бывай..."

Беларускі дзяржаўны заслужаны харэаграфічны калектыв "Харошкі" — зусім не навічок на "Славянскім базары ў Віцебску". Ледзь не штогод яго асобныя нумары ўпрыгожвалі гала-канцэрты ў Летнім амфітэатры. Сёлета ансамбль выступае на гэтай сцэне з сольнікам.

— Гэта сапраўдны падарунак для нас, — прызналася мастацкі кіраўнік "Харошак", народная артыстка Беларусі Валяніна ГАВАЯ. — Ведаю, што не толькі звычайныя глядачы, але і многія непасрэдныя ўдзельнікі фестывалю з іншых краін чакаюць нашага канцэрта. Бо літаральна пасля кожнага з ранейшых фестывальных выступленняў да мяне падыходзілі расіяне, украінцы з нязменным пытаннем: маўляў, дзе можна паглядзець адну з вашых праграм цалкам — да прыкладу, "Па старонках "Полацкага шывітка" ці "Бывай, XX стагоддзе!"? Але ўсё неак не атрымлівалася. Таму цяпер, калі ўсё спраўдзіцца, мы вельмі рады напоўніцу паказаць усё, на што здольныя, прадэманстраваць гасцям з розных краін прыгажосць і адметнасць беларускага нацыянальнага мастацтва.

— А што вы ўключылі ў фестывальную праграму "Гімн роднай зямлі"?

— Усё самае лепшае, апрабаванае часам і публікай розных краін. Тыя кампазіцыі, якія ўжо нават у беларускіх энцыклапедычных выданнях азначаны як класіка нацыянальнай харэаграфіі: "Добры вечар!", "Мітусь", "Кросны", "Віцебская полька", "Всялуха", "Павачка" (дарэчы, саліст гэтай і многіх іншых нашых кампазіцый Фёдар Балабайка адразу ж пасля фестывалю справіць свой 60-гадовы юбілей). Перад фіналам, зразумела, будзе "Лявоніха". Пакажам мы і два нумары з новай буйной кампазіцыі "Беларусы" — "Гуканне вясны" і "Валачобнікі".

— Некаторыя свае праграмы вы суправаджалі выстаўкамі сцэнічных строяў, фотаэкспазіцыямі, разгорнутымі ў фае.

— У Летнім амфітэатры глядачы ўсё убачаць на сцэне. Адных толькі сцэнічных строяў мы вязём 260 — прытым, што кожны з іх складаецца з 8—10 элементаў. Канцэрт павінен атрымацца, як кажуць, "забойным", вясёлым, жыццесцярджалым. Разам з тым, ён стане чарговай праверкай таго, як наш калектыв можа працаваць ва ўмовах шоу, не страчваючы сваёй канцэпцыйнасці.

Н.Б.

Як знайсці "галасы" кампазітараў?

Прэзідэнцкі аркестр Рэспублікі Беларусь прыязджае на "Славянскі базар у Віцебску" не толькі для суправаджэння афіцыйных мерапрыемстваў з удзелам Кіраўніка нашай дзяржавы Аляксандра Лукашэнкі. Гэты малады калектыв год за годам дае на фестывалі сольныя канцэрты, якія ўмацоўваюць прэстыж краіны. Сёлета аркестр, акрамя выступлення ў канцэрце адкрыцця разам з пераможцам "Еўрабачання" Аляксандрам Рыбаком і нямецкай зоркай Сарай Конар, прадставіць праграму "Новыя галасы Беларусі". Яна складзена з лепшых нумароў удзельнікаў аднаўвечнага тэлепраекта, якія на працягу некалькіх месяцаў змагаліся за права супрацоўнічаць з гэтым аркестрам.

— Праект, — падзяліўся сваімі думкамі мастацкі кіраўнік і галоўны дырыжор Прэзідэнцкага аркестра, старшыня журы конкурсу "Новыя галасы Беларусі" Віктар БАБАРЫКІН, — атрымаўся ўдалым. Шмат у чым дзякуючы тэлебачанню, якое паказвала не толькі канцэртны вынік, але і непасрэдна саму працу, што вялася з кожным удзельнікам. Таму тэлегледачы ўсёй краіны маглі сачыць за праектам не толькі па тых канцэртах, што адбыліся ў Палацы Рэспублікі і ля сцен Мірскага замка, але і па рэгулярных дзённіках, якія "раскідваліся" па тэлефіры. Гэта дало ім магчымасць заўважыць, як узровень многіх канкурсантаў літаральна на вачах змяняўся ў леп-

шы бок. Песні кожнаму з іх падабралі, сцэнічныя строі, выкладчыкаў — далі, праводзілі рэпетыцыі — вось і вынік. Наўрад ці ўсім гэтым былі забяспечаны тыя ж сярэднявечныя трубадуры, трувэры, мінезінгеры, майстарынгеры: на традыцыйных спеўных турнірах кожны з іх павінен быў выконваць толькі ўласныя песні.

На жаль, не ўсе з новаспечаных артыстаў адэкватна ўспрынялі ўсё, што было для іх зроблена, у некаторых пачалі выяўляцца прыкметы "зорнай хваробы". Ёта чарговы раз пацвердзіла народную мудрасць: выпрабаванне "меднымі трубамі" аказваецца папраўдзе куды больш складаным, чым жыццёвымі пераходамі — "агнём ды вадой". Але лепшыя з "новых галасоў" добра разумеюць, што іх удзел у гэтым праекце — хіба першы крок да прафесіі. Наперадзе ж не адно лаўры, галоўнае — штодзённыя заняткі і пастаяннае самаўдасканалванне, без чаго не можа адбыцца ніводны сапраўдны творца.

Тыя ж Анатоль Сіўко і Егізар Фаршан ужо цяпер атрымалі запрашэнне ўдзельнічаць у "Музычных вечарах з Прэзідэнцкім аркестрам", што пройдуць 22 ліпеня ў Сафійскім саборы ў Полацку. Гэта вельмі адказнае выступленне, бо пад час канцэрта наш калектыв зробіць запіс свайго чарговага кампакт-дыска. Далей — адпачынак, традыцыйныя летнія гастролі па Беларусі. І — пошук "маладога" песеннага рэпертуару для нашых "новых галасоў". Кампазітары, адгукніцеся!

Надзея БУНЦЭВІЧ
Фота Юрыя ІВАНОВА

Шэсць стагоддзяў, цымбалы ды гармонік

З 3 па 5 ліпеня ў Паставах прайшоў XII Міжнародны фестываль народнай музыкі "Звіняць цымбалы і гармонік". Мерапрыемства гэтае традыцыйна з'яўна носьбітаў аўтэнтычнага музычнага мастацтва не толькі з раёнаў Беларусі, але і з іншых краін свету. Сярод 600 удзельнікаў фестывалю — шэраг калектываў Віцебшчыны, многія з якіх аздабляць сваёй творчасцю кожны з фестывальных дзён-пялёсткаў XVIII-га "Славянскага базару" і на сцэне Летняга амфітэатра, і па ўсім горадзе.

Дарэчы, сёлета фестывальныя дні супалі з 65-годдзем вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і Днём Незалежнасці нашай дзяржавы. Да таго ж, 4 ліпеня Паставы адзначалі і свята горада: споўнілася 600 гадоў з часу згадкі мястэчка ў гістарычных дакументах.

Узначаліць журы Міжнароднага фестывалю "Звіняць цымбалы і гармонік" быў запрошаны народны артыст Беларусі, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь, прафесар, мастацкі кіраўнік і галоўны дырыжор Нацыянальнага акадэмічнага народнага аркестра імя І.Жыновіча Міхаіл КАЗІНЕЦ. "К" папрасіла маэстра падзяліцца сваімі ўражаннямі ад фестывалю.

У час шэсця ўдзельнікаў фестывалю.

На сцэне — Міхаіл Казінец.

— Фестываль сёлета прайшоў на вельмі высокім арганізацыйным і прафесійным узроўні, — адзначаў Міхаіл Антонавіч. — Асабіста мяне вельмі ўразаў высокі прафесійны ўзровень выканаўцаў. І адкрыццё фестывалю вечарам 3 ліпеня, у якім прыняў удзел Нацыянальны акадэмічны народны хор Рэспублікі Беларусь імя Г.Цітовіча, і ўражанні ад Пастаўскага раёна, дзе павіталі ўсе госці на наступны дзень, і вечаровыя канцэрты на галоўнай плошчы горада, што працягваліся да трэцяй гадзіны ночы, а таксама заключны гала-канцэрт — усё гэта пакінула толькі найлепшыя ўражанні.

Адзначаю яшчэ раз высокі прафесійны ўзровень выканаўцаў і калектываў, у склад якіх уваходзяць выкладчыкі музычных школ. Яны звычайна маюць дыпломы Універсітэта культуры або Акадэміі мастацтваў, і іх прафесійная падрыхтоўка адразу адчуваецца. Мне вельмі спадабаліся выступленні мазыран з народнага ансамбля народнай музыкі і песні "Стрэчанне", якія і атрымалі Гран-пры конкурсу, а таксама трыю гарманістаў "Дабрадзеі" з Віцебска.

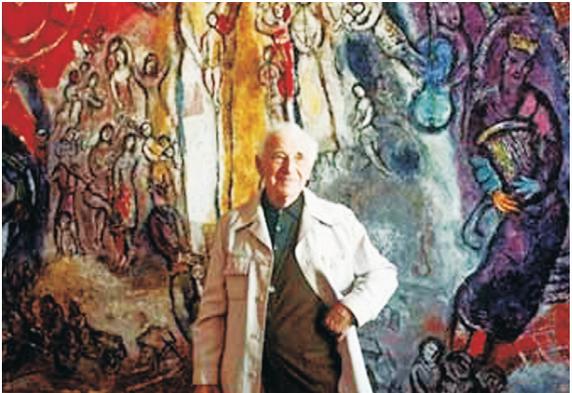
Таксама прыйшлося даспадобы тое, што калектывы, якія прыязджаюць на наш, ужо традыцыйны, фестываль, не паўтараюцца. А ўражанні ад гэтых новых калектываў — вельмі станоўчыя.

І, канешне ж, не магу не пахваліць выдатную арганізацыю фестывалю. У гэтым — неаспрэчная заслуга райвыканкама. Канцэрты праводзіліся на высокім тэхнічным узроўні, што прывабіла яшчэ больш ахвотных паслухаць музыкантаў: тысячы пастаўцаў прыходзілі на плошчу Леніна. Так што скажу з упэўненасцю: фестываль у гэтым годзе прайшоў з адзнакай "выдатна", і галоўнае цяпер — трымаць гэтую "планку" настолькі высока ды годна і надалей.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ

Чым знакаміты горад Віцебск? Безумоўна, — сваім земляком, мастаком Маркам Шагалам, які праславіў яго на ўвесь свет. А ён, у сваю чаргу, праславіў Віцебск, таму што маляваў яго амаль у кожнай сваёй рабоце.

На працягу семнаццаці гадоў работы майстра можна ўбачыць у віцебскім Арт-цэнтры Марка Шагала. У апошні час ён стаў буйной установай па вывучэнні і прапагандзе творчасці знакамітага земляка, а таксама адзіным на Беларусі ўладальнікам цу-

Марк Шагал. 1970-я.

Крылы за спінай Шагала

М.Шагал. "Везд Чычыкава ў горад N".

доўнай калекцыі графікі Шагала і бібліятэкі па мастацтве пачатку XX стагоддзя. Графічных работ Марка Шагала ў калекцыі музея каля трохсот, аснову якой складаюць работы, падараныя мецэнатам з Германіі, доктарам Генрыхам Мандэлем і ўнучкай мастака — Мерэт Мейер-Грабэр.

Графіку Марка Шагала можна ўбачыць у Арт-цэнтры цягам усяго года, але экспазіцыя пастаянна абнаўляецца. У цяперашні час яна адкрываецца апошняй графічнай работай Марка Шагала, якую ён зрабіў у сваім жыцці: гэта каляровая літаграфія "Да іншага свету". Яе аўтар выканаў у сакавіку 1985 года, незадоўга да смерці. На літаграфіі намаляваны сам аўтар, перад ім на мальберце ўзнікаюць вобразы яго бацькоў, за яго спінай — крылы, над ім лунае анёл: мастак быццам бы гатовы да пераходу ў іншы свет. Сам Шагал часта гаварыў, што, калі ён нарадзіўся, над горадам пралятаў анёл і злёгка дакрануўся да яго сваім крылом.

Чым яшчэ можа парадаваць экспазіцыя музея прыхільнікаў творчасці Марка Шагала і гасцей "Славянскага базару"? Трыма рэдкімі каляровымі акватынтамі, якія падарыла музею дачка мастака Іда Шагал за год да сваёй смерці, — гэта "Алека", "П'еро" і "Закаханы пад дрэвам". А яшчэ — поўнымі пазіі каляровымі літаграфіямі да кнігі Жака Ласеня "Шагал", каляровымі афортамі з серыі "Псалмы Давіда", афортамі з серыі "Біблія", лёгкімі каляровымі літаграфіямі, прысвечанымі цырку, афортамі да "Мёртвых душ" Гоголя, якія ўнучкі Шагала — Мерэт Мейер-Грабэр і Бэла Мейер — падарылі музею дзесяць гадоў таму.

Часавы дыяпазон шагалаўскай графікі, прадстаўленай у экспазіцыі музея, — шырокі і дае магчымасць глядачу бачыць, як развівалася творчасць Марка Захаравіча, як змяняўся малюнак на яго работах, і як паступова, усё больш смела, ён уводзіў у графіку колер. Нязменным заставалася толькі адно: любоў мастака да Віцебска, якую ён пранёс праз усё сваё, амаль стогадовае, жыццё.

Юлія СЦЕПАНЕЦ
Віцебск

10 ліпеня ў рамках Міжнароднага фестывалю мастацтваў "Славянскі базар у Віцебску" ў абласным краязнаўчым музеі адкрылася выстаўка афортаў Марка Шагала — ілюстрацыі да паэмы Мікалая Гоголя "Мёртвыя душы". Гэта падарунак Незалежнага дабрачыннага фонду "Трыумф — новае стагоддзе" Рэспубліцы Беларусь

Як вядома, арыгінальныя ілюстрацыі былі створаны па заказе Амбруаза Валара, знакамітага парыжскага галерыста і выдаўца. Менавіта ён запрасіў Шагала ў Парыж з Літвы, дзе мастак тады знаходзіўся.

У 1923 годзе Шагал узяўся за работу, і праз два гады скончыў увесь цыкл з 96 лістоў. Але надрукавана кніга была ўжо пасля смерці Валара ў друкарні яго вучня Эжэна Тэрыада ў 1948 годзе.

Доктар Генрых Мандэль (Германія) дорыць музею ксілаграфію М.Шагала. 4 ліпеня 1997 г.

У прынцыпе, афарты да "Мёртвых душ" знаёмы беларускаму глядачу. У Віцебскім музеі Марка Шагала захоўваюцца ўсе лісты, якія калісьці былі падараны спадчыннікамі мастака. Але такая унікальная кніга з'явілася ў Віцебску ўпершыню.

Выданне аблегчыць доступ да Шагала большай колькасці глядачоў і вучоных. Падкрэслім, што, акрамя афортаў і перакладзенага па заказе Валара тэксту "Мёртвых душ", кніга ўтрымлівае лісты, дзе ўсе афарты ў паменшаным памеры пералічаны ў тым парадку, у якім іх задумаў Шагал. "Табліцы" зроблены самім мастаком і вызначаюць парадак ілюстрацый і адносіны таго ці іншага адлюстравання да пэўнага месца ў кожным з раздзелаў. Гэтыя табліцы таксама прадстаўлены ў экспазіцыі.

Ул. інф.

"Паклонімся вялікім тым гадам..."

1 ліпеня ў Нацыянальным мастацкім музеі распачаўся адзін з найбольш маштабных праектаў апошняга часу — выстаўка "Палітра памяці".

Унікальнасць і глабальнасць гэтай экспазіцыі заўважыць можна як у форме, так і ў змесце. Перш за ўсё — гэта сумесны праект Беларусі і Расіі: пад адным дахам выстаўлены экспанаты з фонду Нацыянальнага мастацкага музея, Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны і Цэнтральнага музея Вялікай Айчыннай вайны 1941 — 1945 гг. на Паклоннай гары ў Маскве. Падругое — у межах праекта сабраны не толькі творы выяўленчага мастацтва, але і фотаздымкі Мінска ў гады акупацыі, баявыя ўзнагароды, асабістыя рэчы салдат і камандзіраў, франтавыя лісты і многае іншае.

Калі ж вярнуцца да ўласна творчай часткі, дык і тут можна адзначыць багацце формы і выражэння. Нацыянальны мастацкі музей выстаўіў работы, выкананыя ў перыяд з 1940-х па 1980-я. І за мэта было ўзята імкненне падкрэсліць характар развіцця адносін мастакоў да ваеннай тэмы. Так, жывапісцы і графікі 1940-х — 1950-х імкнуліся максімальна перадаць канкрэтны эпізод у стылістыцы сацыялістычнага рэалізму. Творцы ж больш пазняга перыяду стараюцца абагуліць, тыпізаваць праявы вайны ў сваіх палотнах. Вялікую значнасць тут набываюць фармальныя сродкі выражэння. У 70-я — 80-я гады на першы план мастакі выводзяць "воб-

раз" Памяці: часцей за ўсё маляюць сведкаў вайны ў сучаснасці. Экспазіцыя выстаўкі, у асноўным, і пабудавана па храналагічным крытэры: на думку арганізатараў, такі кантраст падкрэслівае своеасабліваасць кожнай асобнай работы і дапамагае знайсці новыя спосабы прачытання.

Разнастайныя творы і па жанрах: прадстаўлены і жывапісныя палотны, і графіка, і скульптура. Са спадчыны 53 беларускіх мастакоў экспануюцца каля 80 твораў нашых класікаў і іх малодшых калег.

Нашы маскоўскія калегі ў залах першага паверха музея прадставілі доволі вялікія калекцыі замалёвак і эцюдаў В.Дзімітрыеўскага і А.Какорына. Таксама можна сустрэць плакаты С.Целінгэцера ("На ўсход ад Мінска. Для франтавой газеты") і Кукрынкісаў ("Пусты кацёл у Берліне і рускі кацёл пад Мінскам"), накіды В.Арлашына "Беларусь (з франтавога блакнота)", а таксама творы П.Астроўскага, С.Уранава, А.Вярэйскага.

Значнасць праекта ацанілі не толькі мастацтвазнаўцы і наведвальнікі музея, але і прадстаўнікі міністэрстваў, палітыкі і грамадскія дзеячы. Прычым, акрамя свайго прамога прызначэння, экспазіцыя павінна стаць яшчэ адным з крокаў да еднасці братэрскіх народаў. Так, міністр культуры краіны Павел Латушка назваў выстаўку вельмі добрым прыкладам супрацоўніцтва Беларусі і Расіі ў галіне культуры. Падкрэслім, што арганізавана яна была на сродкі Саюзнай дзяржавы.

Дар'я ДАНИЛЕВІЧ

У экспазіцыйнай зале.

Даўгаўпілс... Напэўна, ёсць нешта асаблівае ў генетыцы гэтага горада, калі з яго выйшлі ў свет такія цудоўныя мастакі, як Марк Ратко, Саламона Гершова, Маурэс Кіш, Жак Шапіра. Таму і стаўленне да візуальных мастацтваў займае асаблівае месца ў культурным жыцці Даўгаўпілса.

Падтрымліваючы гэтую традыцыю, у горадзе жывуць і вучацца маладыя мастакі, удасканальваючы сваё майстэрства ў сценах мясцовага ўніверсітэта. Ім ёсць у каго вучыцца і на каго раўняцца. А самае галоўнае — ёсць надзея, што іх сённяшня праца будзе запатрабавана ў будучыні і стане часткай гарадскога асяроддзя.

12 ліпеня ў Віцебскім абласным краязнаўчым музеі ў межах "Славянскага базару" адкрываецца выстаўка работ студэнтаў Даўгаўпілскага ўніверсітэта. Гэтая экспазіцыя — невялікі экскурс у творчую лабараторыю кафедры мастацтва. Яна дае глядачу ўяўленне аб ідэях студэнтаў, разнастайным творчым падыходзе і

Што натхняе Даўгаўпілс?

Работы даўгаўпілскіх мастакоў, прадстаўленыя ў Віцебскім абласным краязнаўчым музеі.

поглядзе на мастацкі працэс. У выстаўку ўключаны работы, створаныя бакалаўрамі і магістрамі на працягу апошніх двух гадоў. Вялікую частку экспазіцыі складаюць лепшыя работы, зробленыя ў рамках навучальнай праграмы "Мастацтва" і выкананыя ў розных тэхніках: жывапіс, камп'ютэрная графіка, тэкстыль.

поглядзе на мастацкі працэс. У выстаўку ўключаны работы, створаныя бакалаўрамі і магістрамі на працягу апошніх двух гадоў. Вялікую частку экспазіцыі складаюць лепшыя работы, зробленыя ў рамках навучальнай праграмы "Мастацтва" і выкананыя ў розных тэхніках: жывапіс, камп'ютэрная графіка, тэкстыль.

Сёння ў гэтым жа музеі адкрываецца яшчэ адна выстаўка пад назвай "Дзінабург натхняе", складзеная з работ удзельнікаў міжнародных пленэраў у Даўгаўпілсе "Марк Ратко 2005 — 2008".

Гораду выпай гонар быць месцам нараджэння жывапісца другой паловы XX стагоддзя Марка Ратко, заснавальніка новага накірунку ў мастацтве — абстрактнага экспрэсіянізму. Яго работы прадстаўлены ў буйнейшых музеях Амерыкі, Еўропы і Азіі, цікавасць да творчасці гэтай унікальнай асобы працягвае ўзрастаць год ад года ў розных рэгіёнах свету. Гісторыя яго жыцця, глабальная значнасць укладу ў мастацтва, неаспрэчнасць уплыву на развіццё сучаснага жывапісу дае Даўгаўпілсу права стаць цэнтрам, акумуляючым разнастайныя мастацкія мерапрыемствы, звязаныя з імем Ратко. Ратко для Даўгаўпілса — як Шагал для Віцебска.

Міжнародны пленэр, які штогод збірае стальных майстроў візуальных мастацтваў на творчую сесію ў Даўгаўпілсе, — гэта два тыдні інтэнсіўнай работы ў стымулюючым асяроддзі, абмен меркаваннямі і вопытам, крытычныя дыскусіі, калі мастак вырваны са звычайнай абстаноўкі, вольны ад штодзённых абавязкаў і можа цалкам прысвяціць сябе працэсу творчасці.

Сёлета пленэр "Марк Ратко-2009" святкуе сваё пяцігоддзе. Яго геаграфія дастаткова шырокая: у калекцыі горада прадстаўлены работы мастакоў з Германіі, Францыі, Аўстрыі, Італіі, Польшчы, Даніі, Літвы, Расіі, Беларусі і Латвіі. Традыцыйна моцныя сувязі звязваюць два гарады: Віцебск і Даўгаўпілс, і таму кожны год віцебскія мастакі з'яўляюцца неаддзельнымі ўдзельнікамі пленэру Марка Ратко.

У гонар вызваленнай Віцебшчыны

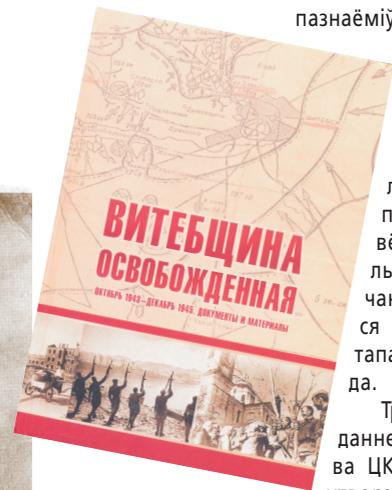
У серыі “Памяць Віцебшчыны” выйшла кніга “Віцебшчына вызваленая: кастрычнік 1943 — снежань 1945. Дакументы і матэрыялы”, створаная сумесна Нацыянальным архівам Рэспублікі Беларусь і Дзяржаўным архівам Віцебскай вобласці. У зборнік уключаны 134 дакументы, большая частка з якіх друкуецца ўпершыню, многія — толькі нядаўна расказаны.

Гэта, да прыкладу, Пастанова СНК БССР і ЦК КП(б)Б “Аб неадкладных мерах дапамогі па аднаўленні і будаўніцтве жылля для калгаснікаў, рабочых і служачых вызваленых раёнаў Магілёўскай, Гомельскай, Палескай і Віцебскай абласцей Беларускай ССР”. Апрача гэтага, у храналагічнай паслядоўнасці ў кнізе змешчаны рашэнні органаў мясцовага кіравання, службовыя лісты, даведкі, акты, дакладныя запіскі, цыркуляры, справаздачы,

што сведчаць пра аднаўленне прамысловасці і камунальнай гаспадаркі, адукацыі, размініраванне палеткаў і вуліц, збор трафейнай зброі, змаганне з эпідэміяй сьпянога тыфу — тая клопаты, з якімі сутыкнулася насельніцтва вызваленых гарадоў і вёсак ва ўмовах катастрафічнага недахопу харчавання, электраэнергіі, сыравіны, паліва...

І, у той жа час, улада не забывалася і на развіццё адукацыі, пра што можна даведацца,

пазнаёміўшыся з рашэннямі аб аднаўленні дзейнасці школ вобласці. Да прыкладу, у вёсцы Кольчанне пачалося ўжо 23 лістапада 1943 года.

Трапіла ў выданне і Пастанова ЦК КП(б)Б аб утварэнні Полацкай вобласці ад 25 жніўня 1944 года, а таксама акты пра злачынствы захопнікаў і іх памагатых на тэрыторыі Віцебшчыны.

Каштоўнасць выдання — таксама і ў багатым архіўным фотаматэрыяле. На здымках зафіксаваны моманты бою байцоў Чырвонай Арміі пад час вызвалення Віцебска, выгляд вуліц горада ў гэты час, салют у гонар узяцця Віцебска, аднаўленне стратэгічных аб'ектаў абласнога цэнтра. Цікавыя і фотакопіі шэрагу важных дакументаў.

У зборніку прыведзены біяграфічныя звесткі некаторых з тых асоб, хто вызваляў край ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, а пасля п'яніна працаваў над аднаўленнем Віцебшчыны. Сёння плён іхняй працы бачны, у тым ліку, і сярод святочнага, фестывальнага аздаблення культурнай сталіцы Беларусі.

Кастусь АНТАНОВІЧ

На здымках: Віцебск. Савецкія аўтаматчыкі пераследуюць ворага, які адступае (26 чэрвеня 1944 г.); сапёры размініруюць Віцебск у дзень вызвалення.

Хто не ведае слаўнага хлопца па імені Робін Гуд, які жыў у Англіі і трапна цяляў з лука? Але думаецца, што ў кожнага народа быў свой Робін Гуд, паданні пра каго губляюцца за сівой смугой стагоддзяў, і толькі археалагічныя знаходкі цяпер могуць засведчыць пра гэта.

На Верхнім замку Віцебска пад час археалагічных раскопак, што праводзіліся ў 1990-х, быў выяўлены фрагмент драўлянага лука. Знаходка такога роду даволі рэдкая ў археалогіі гарадоў. Першая зроблена сорок гадоў таму ў Ноўгарадзе. Прыкладна ў тая ж часы быў ён выяўлены ўпершыню і ў Полацку.

Замкавая гара на акварэлі Юзэфа Пешкі. Пачатак XIX ст.

Робін Гуд ды яго лук

У трэці раз лук знайшлі ля падшвы Замкавай гары, на якой месцілася княжацкае дварышча, у пабудове, што была ўзведзена пасля 1284 года.

Што ўяўляў з сябе гэты лук? Гэта апрацаваны сук дрэва даўжынёй каля 1,5 м, шырынёй каля 5 см, таўшчынёй больш за 2 см у яго сярэдняй частцы. У верхняй частцы вырабу былі выразаны ямкі глыбінёй каля 1 см па цэціве лука. Дарэчы, у ямках гэтых застаўся след ад колішняй цэцівы. Адступіўшы троху ад канцоў, лук меў плаўны выгіб ва ўнутр, а затым ён быў выгнуты на вонкі.

Выраблены быў лук з дубу. Матэрыял гэты можа выклікаць некаторую насяражанасць: драўніна дуба не вельмі пружкая, у адрозненне ад лясчыны, бярозы або ядлоўца. І тым не менш, па назіраннях спецыялістаў, вядомы вырабы лукаў і з дубу. Але, што цікава, зброя па сваім выкананні была зроблена даволі проста. Можна сказаць, не належала княжацкаму дружынніку, а была ўласнасцю простага чалавека.

У гарадах сярэднявечнай Беларусі, як гэта вядома з пісьмовых крыніц, князі іншым разам мүсілі ладзіць спарборніцтвы на лепшага стралка. Пераможцу ўрачаўся прыз, а княгіня падносіла яму кубак.

Згадайце цяпер сцэну з кнігі пра Робін Гуда, калі ён прыйшоў у замак

каралеўскага намесніка, каб узяць удзел у спаборніцтве, і атрымаў гапоўны прыз. І хто яго ведае — мо і ў нас на Беларусі быў такі хлопец, які добра цяляў са свайго простага лука. І вось аднойчы, завітаўшы ў Віцебскі замак на княжацкае спарборніцтва, нацягнуў ён цэціву свайго лука і... А далей? Ніхто ўжо не скажа, што там адбылося далей, куды патрапіла страла юнака. Толькі застаўся чамусьці ляжаць той лук у зямлі, як маўклівы сведка далёкіх падзей...

Вуліца Замкавая на здымку Сігізмунда Юркоўскага. Пачатак XX ст.

У гісторыі амаль кожнага старажытнага горада ёсць мясціна, з якой звязана цікавае паданне. Часцей за ўсё, старажытнае гарадзішча — умацаванае паселішча, з якога калісьці пачынаўся горад. Ёсць такое месца і ў Віцебску, гісторыя якога налічвае больш за тысячу гадоў.

Месца гэтае яшчэ на пачатку XX ст. называлася “Замкавая гара”, бо знаходзілася на тэрыторыі колішняга Верхняга замка Віцебска.

У ранні жалезны век тут змяшчалася гарадзішча старажытных балтаў. У канцы VIII — пачатку IX стст. на тэрыторыі будучага Віцеб-

З нетраў Замкавай гары

ска ўзнікаюць паселішчы крывічоў. Тады прызначэнне старажытнага гарадзішча набывае іншы сэнс. Але які? На гэтае пытанне нам дапаможа адказаць маляўнічае паданне пра Замкавую гару Віцебска:

“У нетрах Замкавай гары жыла, схаваная ад вачэй людскіх, царэўна-чараўніца. Была яна непараўнальна прыгажосці, заўсёды апранутая ва ўсё белае. Шыкоўны палац царэўны асвятляўся безліччу агнёў. Пільнавалі яго велізарныя львы. Паабалал царэўны ляжалі гурбы золата і брыльянтаў. Напярэдадні свята Івана Купала чараўніца выходзіла з нетраў Замкавай гары, каб паказаць людзям сваё багацце. Але як толькі хтосьці дакранаўся да яго, каштоўнасці імгненна ператвараліся ў пыл, а сама чараўніца знікала”.

Паданні аб схаваных у нетрах старажытных гарадзішчаў скарбах зафіксаваны ў шматлікіх месцах на Беларусі. Адно з такіх паданняў і замацавалася за Замкавай гарой у Віцебску.

У X — XI стст. Замкавая гара з’яўлялася дзядзінцам — найбольш умацаванай часткай Віцебска, які ў 1021 годзе згадваецца ў летапісах менавіта як горад. Наўкола яе размяшчаўся пасад, дзе жылі рамеснікі і гандляры. На пачатку XII ст. Віцебск вылучаецца ва ўздыльнае княства. Пашыраецца яго дзядзінца, а на Замкавай гары ўзнікае княжацкае дварышча. Тут жа будзеца першы храм — царква Святога Міхаіла.

У XIV пляцоўка Замкавай гары, дзядзінца і пасад Віцебска абносяцца каменнай сцяной з вежамі. На месцы дзядзінца ўтвараецца Верхні замак, а на месцы пасада — Ніжні. Прыкладна ў гэты ж час на Замкавай гары ўзводзіцца

мураваны палац князя Альгерда, які потым стаў вялікім князем літоўскім.

У 1654 годзе Замкавая гара была апошнім прытулкам віцябчан, што бараніліся ад войскаў маскоўскага ваяводы Васіля Шарамяцева. У XVIII ст. умацаванні на Верхнім замку Віцебска і на Замкавай гары былі цалкам зруйнаваны па загадзе Пятра I, які ваяваў тады са шведамі, а Віцебск на той час іх усюсна падтрымліваў.

У 1895 — 1896 гг. археалагічныя раскопкі на Замкавай гары праводзіў амаатар старажытнасцей прафесар А.П. Сапуноў. Былі ўскрыты рэшткі палаца Альгерда, храма Святога Міхаіла і ўмацаванняў, сабраны рэчы XIII — XVIII стст. Падавалася, што далейшыя раскопкі высветляць шмат таямніц з нетраў гісторыі. Але лёс Замкавай гары аказаўся трагічны: яе зрылі па просьбе міністра асветы і са згоды міністра ўнутраных спраў на пачатку XX ст., пад час добраўпарадкавання пляцоўкі перад будынкам гімназіі, што размяшчалася побач.

У 1928 г., відаць, у апошні раз, беларускія археолагі А.Ляўданскі і С.Дубінскі даследавалі рэшткі гэтай гары і сабралі тут фрагменты посуду ранняга жалезнага веку і часоў першых крывіцкіх паселішчаў. У пачатку 1970-х на гэтым месцы ўзвысіўся гмах абкама КПБ.

Сёння Замкавая гара захавалася толькі на акварэлях польскага мастака Юзэфа Пешкі (сярэдына XIX ст.) ды на здымках фатографу Сяргея Пракудзіна-Горскага і Сігізмунда Юркоўскага (апошні, дарэчы, на пачатку XX ст. жыў у Віцебску ля Замкавай гары).

Матэрыялы падрыхтаваў Леанід КАЛЯДЗІНСКІ, археолаг, кандыдат гістарычных навук

"Берацінус".

"Насуперак цемры. Духоўнае знаёмства з Аўшвіцам".

Расіі, якая наведвае "Magnificat" не ўпершыню. Сярод гасцей вылучалася каларытная постаць святара Ігара Сабко — праваслаўнага журналіста і кінематаграфіста. Як заўсёды, на "Magnificat'e" вельмі прадстаўніча выглядала дэлегацыя з Польшчы.

Былі ўдзельнікі і з іншых краін. Албанец Лі Пепе прывёз сваю сужку пра унікальны рукапіс албанскага Евангелля, швейцарац Жэ-рарда Вуцэр з пляменнікам Матэа паказалі вельмі эмацыянальны фільм пра старое дрэва, якое расце ў іх роднай вёсцы. Далей за іншых давялося дабрацца маладому канадцу Дайрану Мастарсану. Дарэчы, за некалькі тыдняў да фестывалю ён ажаніўся, таму падарожжа на "Magnificat" сталася для яго і ягонай жонкі не толькі фестывальным, але яшчэ і шлюбным.

У выпадку "Magnificat'y" дыстанцыя паміж аўтарамі і гледачамі была мінімальна. Гэтану вельмі спрыяла ка-

Вайна заўсёды будзе балець

У вельмі шчыльнай праграме "Magnificat'y-2009" вылучаліся некалькі стужак пра Другую сусветную вайну і асэнсаванне яе наступстваў. У "Марыі і Марфе" ўкраінскі рэжысёр Наталля Пятракова паказвала лёсы выжывшых пад час карнай аперацыі жыхароў адной вёскі на Чарнігаўшчыне. У фільме Белтэле-радыёкампаніі "Панна Марыя з Ражкоўкі" яго аўтар і рэжысёр Зоя Катовіч згадвала гісторыю цудоўнага выратавання іншай вёскі,

Дыпламамі і спецыяльнымі прызамі журы фестывалю "Magnificat-2009" адзначаны:

- За рэжысуру: "Сон Якуба", рэжысёр — Ян П. Матушынскі (Польшча);
- За яскравае ўасабленне вобраза святара — пакутніка веры: "Шлях надзеі", рэжысёры Дэвід Нальеры, Марк Будзіньён (Канада);
- За небанальнае вырашэнне тэмы духоўнага пошуку: "Неба Яямля", рэжысёры — Аляксандр Купрын, Сяргей Карандашоў (Расія);
- За таленавітае ўасабленне тэмы чалавечай годнасці: "Калі хочаш пачуць, паглядзі", рэжысёр — Таццяна Кіракозава (Беларусь)
- За паслядоўную глыбокую распрацоўку хрысціянскай тэматыкі ў дакументальным кінематографіе: рэжысёр Дайран Мастарсан.
- Прыз за лепшы дакументальны фільм: "Насуперак цемры". Духоўнае знаёмства з Аўшвіцам", рэжысёр — Крыстаф Вольф (Германія).
- Гран-Пры: "Рускі запаведнік", рэжысёр — Валерыі Цімошчанка (Расія).

рыя "Magnificat'y" сустракала з прыкметным хваляваннем. Гэта цалкам зразумела: тая вайна для беларусаў заўсёды застаецца незагойнай ранай.

Кінамісія

Цэлы шэраг фільмаў фестывалю апавядаў пра служэнне чалавека Богу і выкананне Божай волі. Служэнне гэтае можа праходзіць так або інакш, на розных кантынентах, але абавязкова зводзіцца да адной формулы: "Служыць Богу, дапамагаць людзям".

Герой польскай стужкі Катаржыны Уроды і Кацпера Чубака "Від зверху", адзначанай на фестывалі дыпламам, так званы "лятаючы доктар" — малады святар-місіянер, які на самалёце аблятае вёскі недзе ў глыбіні Афрыкі і лечыць іх жыхароў. Канадскі фільм Дэвіда Нальеры і Марка Будзіньёна "Шлях надзеі" расказваў пра каталіцкага кардынала з Камбоджы Нгуен Дона, каго не маглі зламаць ніякія падзеі ваеннага ліхалецця. Глыбока эмацыянальна гледачы і ўдзельнікі фестывалю ўспрынялі стужку ірландца Джыма Фэй, якая апісвае працу місіянераў у жорсткіх умовах галечы на сучасным Гаіці.

У якасці сапраўднага місіянера выступае герой стужкі расіяніна Валерыя Цімошчанкі "Рускі

"Рускі запаведнік".

"Выгляд зверху".

У свеце існуе больш за пяць тысяч кінафестывалюў. Але каталіцкі фестываль хрысціянскага кіно і тэлепраграм "Magnificat", што ўжо пяты раз напрыканцы чэрвеня прайшоў на Глыбоччыне, у гэтым спісе стаіць асобна. Народжаны сумеснымі высілкамі аддзела культуры Глыбоцкага райвыканкама і вядомага кінематаграфіста Юрыя Гарулёва ў 2005 годзе, форум вельмі хутка знайшоў сабе сяброў і прыхільнікаў, як у Беларусі, так і далёка за мяжой.

"Magnificat": убачыць, каб пачуць

Крытэрыі — адзіны

"Галоўным крытэрыем для нашай працы была адпаведнасць прадстаўленых на конкурс стужак хрысціянскім ідэалам і каштоўнасцям", — з гэтай фразы старшыні журы "Magnificat-2009", выкладчыка і журналіста, ураджэнца Беларусі, а цпер масквіча Віктара Хруля пачалося абвешчэнне вынікаў кінафоруму. І сапраўды, калі паглядзець на спіс фільмаў-прызёраў і дыпламантаў фестывалю, стане зразумела: "Magnificat" мае зусім не тыя мэты, што большасць астатніх кінафорумаў.

Мастацтва кіно з'явілася на свет як частка забаўляльнай індустрыі. Але кіно павінна не толькі забаўляць і зарабляць грошы, але і накіроўваць чалавека ў бок высокіх каштоўнасцей. Аднадасці хрысціянскім рэлігійным ідэалам прысвечаны гэты беларускі кінафестываль. Безумоўна, традыцыйныя хрысціянскія канфесіі мелі на "Magnificat'e" роўную магчымасць выказацца і яшчэ раз упэўніцца ў тым, што іх прадстаўнікі размаўляюць на адной мове.

Па словах старажылаў фестывалю, пяты "Magnificat" атрымаўся больш цікавым і маштабным, чым папярэдні. Пашырылася праграма, дадалася сваіх і замежных гасцей. Конкурс дапоўніўся анімацыйнымі стужкамі, што былі вылучаны ў асобную праграму, якую разглядала спецыяльнае дзіцячае журы. Кінафестываль на вачах вырас з мясцовай падзеі да сур'ёзнага міжнароднага мерапрыемства, якое выклікае зацікаўленасць на розных кантынентах. Па яго сёлетняй праграме і колькасці ўдзельнікаў, прэсы можна было зразумець, што на культурнай карце Беларусі стала замацавалася яшчэ адна каштоўная адметнасць.

Цэнтрам "Magnificat'y" і гэтым разам стала Глыбокае, але фестывальныя мерапрыемствы праводзіліся па ўсім раёне: ва Удзеле, у Івесі, Мосары. "Нам вельмі прыемна прымаць на сваёй зямлі свята кіно, накіраванае на вышэйшыя духоўныя каштоўнасці. Мы вельмі ганарымся тым, што "Magnificat" праходзіць тут. Вялікі дзякуй усім, хто здымае і паказвае такія стужкі", — сказаў на ўрачыстым адкрыцці фестывалю старшыня Глыбоцкага райвыканкама Міхаіл Кандзерскі. Трэба сказаць, што такія прыемныя словы падзякі сустракалі гасцей "Magnificat'y" літаральна паўсюль, дзе праходзіла яго праграма.

Дыстанцыя — мінімальная

Сёлета ў Глыбокім самымі прадстаўнічымі былі дэлегацыі з Расіі і Украіны. Удзельнікі фестывалю з радасцю віталі матушку Сафію — старшыню праваслаўнага кінафоруму "Сретенье" з

"Калі хочаш пачуць, паглядзі".

"Сто нябожчыкаў у адным грузавіку".

"Панна Марыя з Ражкоўкі".

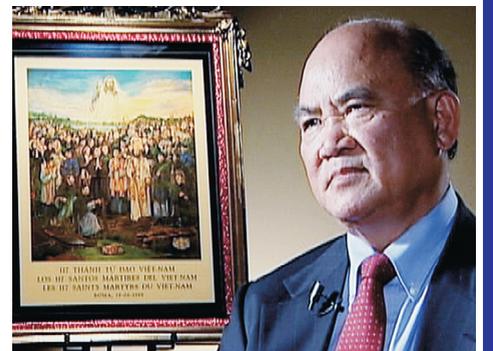
мерная атмасфера, якую нельга сабе ўявіць на кінафорумах у вялікіх гарадах. Яшчэ адзін плюс кінафестывалю ў невялікім населеным пункце — набліжанасць да прыроды, якой так славіцца Глыбоччына. Госці, асабліва замежныя, здолелі адчуць гэта на сабе ў час экскурсіі па славытым партызанскім краі і пад час спецыяльнага Свята кіно на беразе возера ў Івесі, дзе яны самі пасадзілі сімвалічныя дрэўцы (кожны — у гонар сваёй краіны), а таксама мелі магчымасць азнаёміцца з традыцыйнымі беларускімі рамёствамі і адпачыць разам з жыхарамі вёскі цягам этнадыскатэкі.

"Спіс Кісялёва".

ужо на Брэстчыне. Расійская стужка "Спіс Кісялёва" Юрыя Малюгіна апавядала пра гісторыю подзвігу ўраджэнца Беларусі, які выратаваў ад гітлераўцаў некалькі соцень чалавек. І ўсё ж самым яркім і хваляючым "ваенным" фільмам стала карціна немца Крыстафа Вольфа "Насуперак цемры. Духоўнае знаёмства з Аўшвіцам", якая была прызнана лепшай рэжысёрскай работай у праграме фестывалю.

Проста па форме, але вельмі эмацыянальная стужка паказвала духоўную канферэнцыю, якая штогод праходзіць у Польшчы на месцы канцэнтрацыйнага лагера "Аўшвіц-Біркенаў", больш вядомага нам як Асвенцым. Прадстаўнікі некалькіх рэлігій, нашчадкі ахвяр нацызму і нават нашчадкі саміх ваенных злачынцаў, проста неабякавыя асобы з розных краін свету збіраюцца разам, каб узнесці малітвы побач з месцамі масавых забойстваў людзей. Малітвы за ахвяр і, у той жа час, за іх катаў прамаўляюцца і спяваюцца ў бараках былога лагера смерці на розных мовах, вернікамі розных канфесій, рэлігій. Але сэнс дзейства адзін: праз агульнае сімвалічнае набажэнства адзначыць памяць усіх загінулых і абавязкова з'яднаць усе светлыя сілы, якія хочучы, каб ваенныя жажі больш ніколі не паўтарыліся. На беларускім фестывалі, які праходзіць на зямлі, што больш за астатнія пакутавала ад нацызму, фільм Крыстафа Вольфа быў успрыняты з асабай увагай. Наогул, усе стужкі, дзе так ці інакш закранаецца тэма Другой сусветнай вайны, аўдыто-

"Шлях надзеі".

заповеднік — праваслаўны святар, які жыве і служыць у невяліччай вёсцы ў глыбіні Расіі. Мясцовая гаспадарка так пацярпела пад час эканамічных рэформ, што сцягане амаль закінулі апрацоўку зямлі. Як вынік — наваколле зноў засяліла дзікая жывёла. А мясцовы бацюшка вымушаны клапаціцца не толькі аб душах сваіх прыхаджан, але і аб іх эканамічным становішчы. Самае цікавае, што яму лёгка ўдаецца і тое, і другое...

Місіянерскай па сутнасці можна лічыць і дзейнасць беларускага мастака Дзмітрыя Ярмілава, пра якога зроблены фільм Таццяны Кіракозавай "Калі хочаш пачуць, паглядзі". Ярмілаў займаецца з дзецьмі, што маюць праблемы са сляхам, і праз адкрыццё ў маленькіх творцах мастацкіх здольнасцей дапамагае ім кантактаваць з астатнімі людзьмі. На тэму служэння з беларускай часткі праграмы можна вылучыць і стужку Уладзіміра Арлова "Каля Чырвонага касцёла" — пра лёс і дзейнасць Эдварда Вайніловіча, фундатарана анакімітага прыхода Святых Сымона і Алены ў Мінску.

Беларускія работы, прадстаўленыя на "Magnificat-2009", такім чынам, знаходзіліся ў агульным рэчышчы з астатнімі і яшчэ раз пацвердзілі той факт, што ўсіх сапраўдных творцаў яднае любоў да чалавека і боль за яго пакуты. Заклік зрабіць гэты свет больш гуманым, талерантным да ўсяго існага быў уласцівы ўсім творам фестывалю ў Глыбокім. Застаецца спадзявацца, што ён будзе пачуць.

Антон СІДАРЭНКА,
наш спецыяльны карэспандэнт
Мінск — Глыбокае — Мінск

Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь глыбока смуткуе ў сувязі са смерцю заслужанай артысткі Рэспублікі Беларусь, актрысы Гродзенскага абласнога драматычнага тэатра Алены Андрэўны ЛУЦЭНКА-ГАЙДУЛІС. Усё сваё прафесійнае жыццё Луцэнка-Гайдзіліс аддала тэатру. Створаны ёю непаўторныя мастацкія вобразы сталі адной з яскравых старонак гісторыі нацыянальнага тэатральнага мастацтва.

Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь выказвае спачуванні калектыву тэатра, родным і блізім нябожчыцы ў сувязі з напактаўшым іх горам.

Светлая памяць аб яскравым, шчырым таленце Алены Андрэўны назаўсёды застаецца ў сэрцах удзячных гледачоў.

МУЗЕІ *

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ
МАСТАЦКІ МУЗЕЙ РБ**

г. Мінск,
вул. Леніна, 20.
Тэл.: 227 45 62.

- Мастацтва Беларусі XII — XIX стст.
- Мастацтва Беларусі канца XIX — пач. XXI стст.
- Мастацтва Расіі XVIII — пачатку XX стст.
- Мастацтва краін Усходу XV — XX стст.
- Мастацтва краін Заходняй і Цэнтральнай Еўропы XVI — XX стст.
- Выстаўка фатаграфіі "Схаваная Японія" Кідзюра Яхагі.
- Выстаўка "Традыцыйнае мастацтва Карэі".
- Выстаўка "Людзі Егіпта" Вадзіма Качана.
- Выстаўка "Алтарны жывапіс XVIII — XIX стст."
- Выстаўка "Вобраз іранскай жанчыны".
- Выстаўка, прысвечаная 65-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, "Палітра памяці".

Філіялы Нацыянальнага мастацкага музея РБ:

**МУЗЕЙ "ДОМ ВАНЬКОВІЧАЎ.
КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА
ПЕРШАЙ ПАЛОВЫ XIX ст."**

г. Мінск,
вул.
Інтэрнацыянальная,
33а. Тэл.: 227 87 96.

- Выстаўка фотаздымкаў XIX ст.

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"

г.п. Мір,
Карэліцкі р-н,
Гродзенская
вобл.
Тэл.: (8-01596) 2 30 35.

- Выстаўка Л.Нішчык "Міфы Беларусі".

**МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА
НАРОДНАГА МАСТАЦТВА
ў в. Раўбічы**

Спарткомплекс
"Раўбічы",
Мінскі р-н.
Тэл.: 507 44 68.

- Пастаянная экспазіцыя.
- Выстаўка дзіцячай творчасці.

**МУЗЕЙ ВІТОЛЬДА
КАЭТАНАВІЧА
БЯЛЫНІЦКАГА-БІРУЛІ
ў г. МАГІЛЁВЕ**

г. Магілёў,
вул. Ленінская, 37.
Тэл.: (8-0222) 22 48 87.

- Пастаянная экспазіцыя.

МУЗЕІ *

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ
МУЗЕЙ ГІСТОРЫ
І КУЛЬТУРЫ БЕЛАРУСІ**

г. Мінск,

вул. К.Маркса, 12.
Тэл.: 227 43 22.

Экспазіцыі:

- "Мастацтва ў гарадской культуры XIX — пачатку XX стст."
- "Старажытная Беларусь".
- "Беларусь XVI — XVIII стст. у партрэтах і геральдыцы".

Выстаўкі:

- "Халодная і агнястрэльная зброя".
- "Саксонская люстра і магдэбургскае права — асновы Еўропы".
- "Крыніцы адвечнай прыгажосці".
- "Выратаваныя каштоўнасці".

Дом-музей І з'езда РСДРП
г. Мінск, пр-т
Незалежнасці, 31а.

г. Мінск,
вул. М.Багдановіча, 15.
Тэл.: 334 72 61.

Выстаўкі:

- Выстаўка, прысвечаная 85-годдзю А.Савіцкага.
- "Спадарожнікі дзіцінства".
- "Хата — мой свет".
- "Жыццё Л.М. Талстога ў фатаграфіях сучаснікаў".
- Выстаўка музейнай прадметаў XI — XX стст. з фонду музея "Вякоў мінулых успамін...".

**БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ
МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ
АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ**

г. Мінск,
пр-т Незалежнасці, 25а.

Праект інтэрактыўнай карты:
"Вызваленне Беларусі"
(хроніка вызвалення і мультымедыянай прэзентацыя апераций Чырвонай Арміі па вызваленні Беларусі ў верасні 1943 — ліпені 1944 гг.).

**ГОМЕЛЬСКІ ПАЛАЦАВА-
ПАРКАВЫ АНСАМБЛЬ**

г. Гомель,
пл. Леніна, 4.
Тэл.: (8-0232) 74 19 11.

Цэнтральная частка палаца Румянцавых і Паскевічаў
Выстаўкі:

- "Агнястрэльная і халодная зброя краін свету" (выстаўка макетаў).
- "Французскі раман XIX стагоддзя"
- "Нараджэнне і адраджэнне".
- "Аляксандр Гайлевіч. 20 гадоў творчасці".

Экспазіцыі:

- "Культавыя прадметы".
- "Старажытная гісторыя Гомельшчыны".
- "Загадкавыя фантазіі мора" (грот палаца).
- Экспазіцыя, прысвечаная дзяржаўнаму дзеячу СССР А.Грамыку.
- Вежа палаца Румянцавых і Паскевічаў
- Гісторыка-мемарыяльная экспазіцыя
- "Гравюра XVII — пачатку XX стст."
- "Паэзія XVIII — пачатку XX стст."

Паўночнае крыло палаца
Выстаўкі:

- "У ценю дрэваў, над ракой" (фотаздымкі птушак і

экзатычных рэптылій.

Зімовы сад
■ Свет субтрапічных раслін і жывёл.

**ГОМЕЛЬСКІ АБЛАСНЫ
МУЗЕЙ ВАЕННАЙ СЛАВЫ**

г. Гомель, вул. Пушкіна, 5.
Тэл.: (8-0232) 77 60 60.

■ Пастаянная ваенна-гістарычная экспазіцыя.

- Лакальныя экспазіцыі ў санітарным вагоне; у партызанскай зямлянцы.
- Пастаянная выстаўка ваеннай тэхнікі.
- На тэрыторыі музея працуе пнеўматычны цір.
- У выставачнай зале: **Выстаўка новых паступленняў з фондаў музея.**
- У выставачнай зале: **"Палітра памяці".**

ГАЛЕРЭІ*

ПАЛАЦ МАСТАЦТВА

г. Мінск, вул. Казлова, 3.
Тэл./факс.: 290 60 10.

- "Памяць сэрца".

**МАСТАЦКАЯ ГАЛЕРЭЯ
"УНІВЕРСІТЭТ КУЛЬТУРЫ"**

г. Мінск, Кастрычніцкая
плошча, 1
(Палац Рэспублікі).
Тэл.: 227 26 12.

- Дыпломныя працы студэнтаў кафедры народнай творчасці БДУКІМ.

ГАЛЕРЭЯ ТЫЗЕНГАУЗА

г. Гродна,
пл. Тызенгауза, 4.
Тэл./факс.: (8-0152) 72 27 57.

- Выстаўка, прысвечаная памяці мастака **С.Субізава.**

**КАРШІННАЯ ГАЛЕРЭЯ
Г.ВАШЧАНКІ**

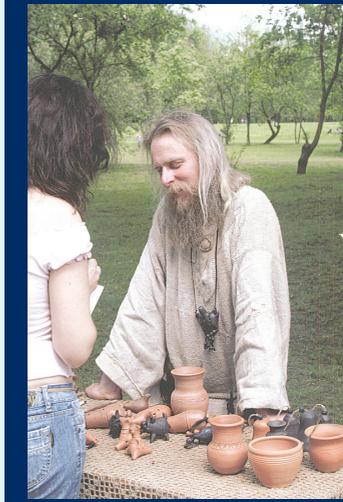
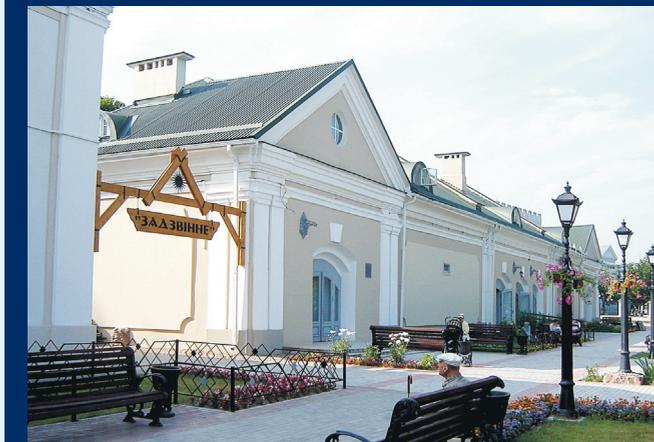
г. Гомель,
вул. Карповіча, 4.
Тэл.: (8-0232) 77 75 20.

Экспазіцыі:

- "Г.Х. Вашчанка".

Выстаўкі:

- Выстаўка **Васіля Шаранговіча.**
- Выстаўка плакатаў **Уладзіміра Цэслера і Сяргея Войчанкі** з фондаў Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь.

**"Горад
майстроў"
запрашае!**

Тэл.: 290 68 47.

- Пастаянная экспазіцыя **"Гісторыя І-га з'езда РСДРП"**.
- Выстаўка **"Ваенныя, суровыя, простыя..."**

**ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ
ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАЙ
ЛІТАРАТУРЫ**

Тэл.: 226 03 98.

Экспазіцыі:

- Пастаянная экспазіцыя.

Выстаўкі:

- "Праект "Беларусь". Трыумф Пераможцаў" (да 65-годдзя вызвалення Беларусі).
- Праект **"Сабакі на службе Айчыны"**.

■ Выстаўка работ сусветна вядомага куцюр'е **Вячаслава Зайцава**: карціны, фотаработы, мадэлі вопраткі.

- "Працягольны падарункі".

вавёрак **Гомельскага** **парку фотаамагара Яўгена Шастакова**.

- "Свет звяроў **Гомельшчыны"**.
- Працуе куток жывых

ТЭАТРЫ*

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ
АКАДЭМІЧНЫ
ВЯЛІКІ
ТЭАТР ОПЕРЫ І
БАЛЕТА
РЭСПУБЛІКІ
БЕЛАРУСЬ**

г. Мінск, тэл./факс.: 334 11 56.
(пл. Парыжскай камуны, 1)

- Тэатр знаходзіцца на гастролях.

**РЭСПУБЛІКАНСКІ
ТЭАТР
БЕЛАРУСКАЙ
ДРАМАТУРГІІ**

г. Мінск, вул. Крапоткіна, 44.
Тэл./факс.: 334 60 08.

- 13 — "Адэль" Я.Таганавы.
- 14 — "Белы анёл з чорнымі крыламі" Д.Бальска.
- 15 — "Сталіца Эраунд" С.Гіргеля.
- 16 — "Хто пакахае мадам?" А.Шурліна.

**БЕЛАРУСКІ ТЭАТР
"ЛЯЛКА"**

г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2.
Тэл.: (8-0212) 36 32 50.

- Тэатр знаходзіцца на гастролях.

**МАЗЫРСКІ
ДРАМАТЫЧНЫ
ТЭАТР ІМЯ І.МЕЛЕЖА**

г. Мазыр, вул. Ленінская, 23.
Тэл.: (8-02351) 211 31.

- Тэатр знаходзіцца на гастролях.

ШТОТЫДНЁВАЯ
ГРАМАДСКА —
АСВЕТНІЦКАЯ
ГАЗЕТА

Выдаецца з кастрычніка 1991 года
Заснавальнік — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь
Рэгістрацыйнае пасведчанне № 418
Галоўны рэдактар — Людміла КРУШЫНСКАЯ

Рэдакцыйная калегія:
Лілія АНАНІЧ, Уладзімір АРЛОЎ, Уладзімір ГІЛЕП, Ірына ДРЫГА, Аляксей ДУДАРАЎ, Уладзімір ЗАМЯТАЛІН, Валянцін ЕЛІЗАР'ЕЎ, Міхаіл КАЗІНЕЦ, Віктар КУРАШ, Аляксандр РАШЧУПКІН, Барыс СВЯТЛОЎ, Рычард СМОЛЬСКІ, Святлана СУХАВЕЙ, Міхаіл ФІНБЕРГ, Леанід ШЧАМЯЛЁЎ, Уладзімір ШЧАСНЫ.

Рэдакцыя:
Сяргей ТРАФІЛАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), Пётр ОВАД (адказны сакратар).

Рэдактары аддзелаў:
Канстанцін АНТАНОВІЧ, Надзея БУНЦЭВІЧ, Таццяна КОМАНАВА, Барыс КРЭПАК, Яўген РАГІН, Ілля СВІРЫН, Антон СІДАРЭНКА.

Спецкарэспандэнты:
Дар'я АМЯЛЬКОВІЧ, Наталля КІРПІЧЭНКАВА, Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ.

Загадчык аддзела фотайлюстрацый — Юрый ІВАНОЎ Карэктар — Інга ЗЕЛЬГІС
Мастацкі рэдактар — Наталля ОВАД

Адрас рэдакцыі: 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 77.
Тэлефон: (017) 289-34-66 (прыёмная) (017) 286-07-97, Тэлефон/факс: (017) 334-57-23 (017) 334-57-35.
Рэкламны аддзел: тэл. (017) 334-57-41
www.kimpress.by
E-MAIL: kultura@tut.by

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова "Культура і мастацтва" Ліцэнзія на выдавецкую дзейнасць ЛВ №02330/0494414 ад 17 красавіка 2009 г.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 77.
Тэл. (017) 289-34-66.
Бухгалтэрыя: тэл. (017) 334-57-35
Аўтарскія рукапісы не рэцензуюцца і не вяртаюцца.
Аўтары допісаў у рэдакцыю паведамляюць сваё прозвішча, поўнае імя і імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар пашпарта, дату выданы, кім выдадзены пашпарт, асабісты нумар), асноўнае месца работы, зваротны адрас.
Меркаванні аўтара могуць не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі.
Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў.
*Матэрыял на правах рэкламы.
© "Культура", 2009.
Індэкс 63875
Наклад 9648
Падпісана ў свет 9.07.2009 у 15.30
Замова 3675
РУП "Выдавецтва "Беларускі Дом друку".
ЛП № 02330/0494179 ад 03.04.2009.
Пр. Незалежнасці, 79, 220013, Мінск.

ISSN 1994-4780
9 771994 478007 0 9 0 2 8